

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл. бр. К-По₂ 48/2010

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 21.јануара 2014. године

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Седите молим вас. Добар дан.

Констатује се да су присутни:

- заменик тужиоца за ратне злочине Драгољуб Станковић,
- пуномоћници Чукановић и Радоњићи,
- затим браниоци: Стругар, Шћепановић, Ђорђевић, Радић, Петронијевић, Бобот, Борковић, Брадић, Крстић, Палибрк и Перовић,
- оптужени: Брновић, Мишић, Кастратовић, Богићевић, Миладиновић, Булатовић, Сокић, Корићанин, Поповић, Николић и Момић.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

да се претрес одржи

ЗАВРШНЕ РЕЧИ

За данас смо заказали завршне речи, данас, сутра и прекосутра имамо суђење уколико не будемо могли да завршимо договорићемо се за касније. Прво је ту тужилац.

**ЗАВРШНА РЕЧ ЗАМЕНИКА ТУЖИОЦА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Драгољуба Станковића**

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Нисам чуо, је ли неки проблем.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Поштовано веће, ја ћу кренути одмах да би брже завршио.

Ја у свему остајем при измењеној оптужници КТРЗ број 4/10 од 05.12.2013. године јер налазим да је на главном претресу утврђено чињенично стање из кога несумњиво произилази да су оптужени на начин како је то ближе представљено у чињеничном опису диспозитива измењене оптужнице, као саизвршиоци, учинили кривично дело које им се ставља на терет.

Током поступка неспорно је утврђено да су дела која се измењеном оптужницом стављају на терет оптуженима извршена у време постојања оружаног сукоба на простору тадашње Аутономне Покрајине Косово и Метохија, па самим тим и на подручју територије општине Пећ.

Оружани сукоб је постојао између оружаних снага Савезне Републике Југославије коју су сачињавали Војска Југославије и полицијске снаге Републике Србије са једне стране, те припадника наоружане недржавне, легитимне групе

под називом „Ослободилачка војска Косова“, ја ћу у даљем тексту ову страну назвати ОВК, са друге стране.

Овакав сукоб трајао је почев од 1998. године и током 1999. године када је до тада герилска организација Албанаца прерасла у оружану формацију под називом ОВК, што је овој формацији омогућавало да као страна у оружаном сукобу, изводи организоване војне акције према Војсци Југославије и према полицијским снагама Републике Србије, па чак и освајање појединих делова територије Аутономне Покрајине Косова и Метохије.

Војска Југославије је била носилац конкретне оружане борбе, а такву је имала на основу тада важећих прописа. У члану 133. Устава СРЈ предвиђено је да СРЈ „има војску која брани сувереност, територију, независност и уставни поредак, док се у тада важећем Закону о одбрани СРЈ прописује да је Војска Југославије главна оружана сила и носилац оружане борбе и свих других облика оружаног супростављања непријатељу у одбрани земље и она обједињава све учеснике у оружаној борби и командује свим борбеним дејствима.

Обзиром на интензитет, организованост и трајање овог сукоба у конкретном случају се у смислу правила међународног хуманитарног права ради о такозваном продуженом оружаном насиљу између ове две стране у сукобу, тако да такав сукоб има карактер немеђународног или унутрашњег оружаног сукоба.

Истовремено, почев од 24. марта 1999. године српске оружане снаге водиле су и оружани сукоб који карактеришу борбене активности авијације НАТО снага које су бомбардовале положаје припадника јединице Војске Југославије, полицијске јединице и војне објекте војске Југославије са циљем да ослаби њену борбену моћ те да исте потпуно онеспособи и разбије. Борбене активности српских оружаних снага, пре свега војске Југославије према НАТО снагама огледале су се у одбрани од оваквих напада.

Обзиром да су борбене активности НАТО снага биле усмерене на једну оружану снагу у постојећем сукобу, НАТО снаге су се ставиле отворено на страну друге оружане снаге, односно на страну недржавних оружаних снага ОВК, па је почетком НАТО интервенције, те проглашењем ратног стања на дан 24. марта 1999. године од стране Скупштине СРЈ, оружани сукоб на Аутономној Покрајини Косово и Метохија, поред тога што је по свом карактеру био унутрашњи сукоб, сада добија и карактер међународног оружаног сукоба.

На подручју општине Пећ почев од 24. марта 1999. године, које је припадало оперативној зони коју је албанска оружана страна звала „Дукађини“, углавном су деловали припадници 135. и 136. бригаде ОВК под командом Рамуша Харадинаја. Недалеко од Пећи постојали су и штабови ОВК у селима Стреоци и Јабланица.

На истом подручју оружано је дејствовала 125. моторизована бригада Војске Југославије, чији је командант био генерал Живановић Драган, односно делови ове бригаде и то логистички батаљон и оклопни батаљон, под командом потпуковника Јанковић Миличка и као и 177. Војнотериторијални одред Пећ, затим Полицијска управа Пећ, Цивилна заштита Пећ, чета Војне полиције из састава 125. моторизоване бригаде.

Чињеница о деловању оружаних снага на просторима општине Пећ утврђују се на основу садржине борбених извештаја Приштинског корпуса-прилог бр.1 у списима, као и извештаја команде 125. моторизоване бригаде-прилог бр.2, писмених наређења исте команде-прилога бр. 3., као и редовни и ванредни борбени извештаји исте бригаде-прилога 8.

Оружани сукоб је трајао почев од 24. марта 1999.године до 10. јуна исте године, када је суспендовано бомбардовање од стране НАТО снага, односно до 20.јуна исте године када су се припадници Војске Југославије, као једне оружане стране у сукобу, повукли са територије тадашње Аутономне Покрајине Косово и Метохија.

Дакле, са сигурношћу се може закључити да се у свако релевантно време које је представљено у оптужници, између страна у сукобу, на простору тадашње АП Косова и Метохије, па и на простору општине Пећ, одвијао оружани сукоб довољног обима и интензитета да се има основа за примену ратног права отелотвореног у Женевским конвенцијама од 12.08.1949. године и Допунским протоколима уз Женевску конвенцију.

У конкретном случају у овом предмету примењива је Женевска конвенција о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године звана IV Женевска конвенција као и Допунски протокол уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба - Протокол I и Допунски Протокол II.

Током поступка неспорно је утврђено да су оптужени Мишић Сениша, Поповић Срећко, Кастратовић Славиша, Момић Ранко, Николић Милојко, Богићевић Бобан, Булатовић Дејан, а затим и сведоци Рашковић Зоран и окривљени сраданик А1, од почетка бомбардовања били припадници 177. Војнотериторијалног одреда Војске Југославије, док се оптужени Сокић Абдулах јединици придружио почетком маја месеца 1999. године.

Опт.Миладиновић Топлица, почев од марта месеца 1999. године све до краја рата, био је командант 177. Војнотериторијалног одреда Пећ, како је и сам изјавио, а што је потврђено и званичним актом Министарства Одбране ВБА стр.пов.12309 од 04.11.2011.године.

На дан када је постао командант, оптужени Миладиновић Топлица стекао је „де јуре“ власт над свим припадницима 177. Војнотериторијалног одреда Пећ, па самим тим и над јединицом којој су припадали остали поменути у оптужници, оптужени, којом је како сагласно тврде, командовао сада пок.Небојша Минић.

Оптужени Миладиновић међутим негира да је био надређен пок.Минићу. На главном претресу тврди да му никада није издао било какво наређење, нити је Минић у оквиру његовог одреда био командир неког одељења односно неког од водова. Мртвог никада није видео у касарни, нити у граду, нити је овај био код њега, нити је икада био са њим. Дакле изјављује да није никада са Минићем имао контакт, непосредно, било путем било каквог уређаја, телефона, или курирском везом.

Овакве тврдње оптуженог су очигледно у супротности са доказима изведеним у току поступка, првенствено са исказом оптуженог који је дао у полицији. Наиме, из садржине записник о саслушању осумњиченог од

12.03.2010. године, потпуно је јасно да оптужени како сам каже је имао контакте са пок.Минићем, да је поименце знао припаднике јединице којом је Минић командовао и био упознат са њиховим понашањем, као и то да је Минић долазио код оптуженог из разлога снабдевања јединице.

Оптужени Миладиновић се, током изношења одбране на главном претресу оградио од изјаве дате у полицији, правдајући разлике у казивању „утиском места где је био и хапшења“. С обзиром да овде не говоримо о неким мање важним чињеницама, код којих би оптуженом могли дозволити могућност да се збуди, већ говоримо о описима догађаја, лицима која такође у овом поступку имају положај оптужених и подацима релевантним за утврђивање степена његове одговорности, а о којима је полицији детаљно казивао, јасно је да оваквим држањем неистинито приказује чињенице како би избегао кривичну одговорност. Поменутом саслушању сам присуствовао и могу да потврдим да је оно обављено у присуству браниоца са којим је оптужени претходно обавио поверљив разговор, дакле испуњавајући све прописе и све одредбе тадашњег Законика о кривичном поступку.

Само бих цитирао један део поменутог записника где оптужени Миладиновић каже: „Сећам се да је Мртви код мене у команду долазио у почетку два пута недељно, а касније пуно ређе. Мртви је код мене долазио због недостатка хране за његову групу добровољаца“.

У истој изјави наводи даље да је једна група добровољаца коју је предводио Минић Небојша била у оквиру прве чете. Даље је и навео неке припаднике „групе добровољаца“ помињући поименично Рашковића, Шумадинца, Ивановића, извесног држављанина Русије, Поповић Срећка и Кастратовића, па у истој изјави наводи да је имао контакт са покојним Минић Небојшом, и назива га још вођом групе добровољаца издвајајући тако његову „групу“ као посебну јединицу, ван уобичајене војне организације и структуре одреда, чета, одељења, којим је командовао.

Да је опт.Миладиновић као командант имао непосредну комуникацију и био у пријатељским односима са пок.Минићем и другим припадницима Интервентног вода сведочи казивање А1 који наводи пример да је једном приликом био на дружењу код Минића, којом приликом су били присутни били опт.Миладиновић, Мишић, сведок Рашковић. То исто тврди и оптужени Момић у истрази када је изјавио да му је фиксни телефон укључила војска, јер је лично Топлици рекао да му је потребан, док опт.Мишић наводи да је 2-3 пута ишао у штаб како би са Топлицом другарски попио кафу.

Посебност јединице нарочито апострофирају сви остали оптужени, сведок Рашковић и А1, који су били њени припадници, у том смислу што сагласно наводе да је јединица била под непосредном командом оптуженог Миладиновић Топлице.

У том смислу у својој одбрани сагласно исказује оптужени Ранко Момић, оптужени Поповић Срећко и Мишић Синиша и затим оптужени Богићевић Бобан. Из ових исказа можемо видети да су они, оптужени као припадници резервног састава Војске Југославије били распоређени у исту јединицу у оквиру 177. Војнотериторијалног одреда Пећ, што се доказује на основу сагласних

њихових изјава, као и на основу садржине писменог документа у списима под називом „Списак припадника 177. Војнотериторијалног одреда Пећ“, из којег документа се утврђује распоред оптужених у јединицу под бројем 2493/36.

Сви оптужени, сведок Рашковић Зоран и А1, те сведок Влаховић Борислав, сагласно су изјавили да су оптужени које сам поменуо, били припадници 177. вода Пећ, те да је непосредни старешина њихове јединице био сада пок.Минић Небојша, коме је, пак, непосредни старешина био оптужени Миладиновић Топлица. Минић је непосредно примао наредбе за акције од опт.Миладиновића и са њим је, с тим у вези, имао непосредну комуникацију.

Основ за овакав закључак произилази из неспорних казивања оптужених, оптуженог Поповића, оптуженог Кастратовић, оптуженог Николића, оптуженог Мишић Синише, оптуженог Момића, који на сагласан начин тврде да је командир њихове јединице био Минић, а да је њему претпостављени био оптужени Миладиновић.

Однос субординације између оптуженог Миладиновића и пок.Минића осликава и догађај који описује оптужени Абдулах Сокић у истрази, који каже између осталог да јединица у коју га је распоредио опт.Миладиновић да се та јединица зове се 177. интервентна јединица, да на први положај њега и Дунђера одвезао је опт.Миладиновић, где је и упознао Минића који је ту био са својих 5-6 маскираних бораца. Даље наводи оптужени Сокић да је Минић изјавио да му треба бораца, због чега је опт.Миладиновић наредио њему и извесном Дунђеру да пређу како се изразио:“у ту групу Шакала“. За овим је, опт.Топлица Миладиновић представио Мртвог именом и презименом и рекао оптуженом да ће од сада бити под његовом командом. Овакво казивање Сокић Абдулаха видимо из записника о његовом саслушању током истраге.

На основу оваквих казивања оптужених и сведока, као и на основу података из списка, можемо закључити да јединица у питању била у саставу ВЈ, 177. ВТО Пећ, али самостална јединица под непосредном командом оптуженог команданта Миладиновић Топлице, као и то да је према исказима свих оптужених назив јединице Интервентни вод 177. ВТО Пећ.

Не постоји нити један разлог, ни један доказ који је изведен на главном претресу, који би овакве тврдње оптужених оповргао, па се с тога у овом делу имају сматрати истинитим и у том смислу могу бити основ за закључак да је сада покојни Минић Небојша био командир јединице Интервентни вод 177.ВТО Пећ, и да је оптужени Миладиновић Топлица имао не само лични контакт са њим, већ му је непосредно издавао наређења за извођење акције на терену.

Оптужени Брновић Радослав и Корићанин, имају нешто специфичан положај у односу на остале оптужене, с обзиром да нису били припадници 177.ВТО Пећ.

Оптужени Брновић Радослав је био полицајац, командант Полицијске станице Клинчина. Неспорно је да су припадници полиције у конкретном оружаном сукобу били припадници једне оружане стране припадници српских оружаних снага, која чињеница оправдава његово присуство на лицу места у догађајима на дан 14.05.1999. године.

У прилог томе сведочи казивање оптуженог Миладиновић Топлица, да су са полицијом имали сарадњу, у акцијама које нису биле борбеног типа, попут претреса села Ћушка почетком априла, када је у садејству било и обичне и војне полиције. Та сарадња, како описује сведок, постојала је на начин да команда ангажује припаднике редовне полиције. Што се тиче сличних акција, такође априла месеца су по наређењу претресли село Захаћ, а касније и реон села Накло, то нам говори и сам оптужени Миладиновић Топлица.

И конкретније, наводи да је у акцијама тражио садејство припадника МУП-а, Стојановић Милоша, начелника за саобраћај, коју чињеницу не спори ни сам Брновић тврдећи да му је Стојановић био старешина са којим је тога дана био у акцијама у селима Ћушка, Пављан и Захач, односно са којим је тога дана комуницирао путем радио везе више пута.

Оптужени Корићанин Вељко, који је живео у оближњем селу Накло, дана 14.05.1999.године, према доказима у списима, наоружан и у маскирној униформи придружио јединици којој су припадали остали оптужени и неки други припадницима 177. ВТО Пећ. Њега су видели и препознали многи становници села Захач у вршењу расељавања. Такође сви оптужени, као и сведок Рашковић и А1, сагласно су изјавили да су им се 14.05.1999. године, приликом напада на села Ћушку, Пављан и Захач, придружили неки униформисани и наоружани људи који нису припадали њиховој јединици.

Функционисање и надлежност војнотериторијалног одреда па самим тим и одреда 177.ВТО Пећ, утврђени су на основу тада важеће законске војне регулативе. Структуру и функционисање Војске Савезне Републике Југославије током 1998/99 године, у време оружаног сукоба, одређивали су између осталог Устав СРЈ, Закон СРЈ о одбрани, Закон о војсци Југославије из 1994. године као и Правила Службе Војске Југославије.

Главни извор којим се одређује организација и задаци Војске Југославије, па и војнотериторијалних одреда и других јединица је тадашњи Закон о војсци Југославије.

Сходно одредбама овог Закона, војнотериторијалне јединице ранга одреда и војнотериторијалних чета тзв.јединице просторне структуре биле су везане за Команду Војних одсека и Војних одељења и намењене за подршку мобилизацијских активности, а потом и контролу територија, обезбеђење и заштиту важних објеката на терену, саобраћајних чворишта, индустријских објеката, насељених места, а биле су намењене и за извршавање посебних задатака. Може се закључити да је војнотериторијална јединица 177.ВТО Пећ била основна тактичка јединица четног састава, која је била намењена за извршавање ових задатака предвиђених у Закону о Војсци Југославије.

Дакле у оквиру овлашћења и обавеза која је у својству команданта имао, опт.Миладиновић Топлица је био у обавези да, пре свега, спроводи мобилизацију припадника у своју јединицу, да врши њихов распоред унутар 177.ВТО Пећ.

Оптужени Миладиновић Топлица признаје да је вршећи функцију команданта овакве задатке и обављао. Признаје да је у 177.ВТО Пећ којим је командовао мобилисао, односно примио и распоредио у ниже јединице, у чете,

односно у самосталне водове све оптужене осим опт.Брновића и Корићанина, наводећи да је група добровољаца коју је предводио Минић Небојша била распоређена у оквиру прве чете 177. вода.

Међутим, у даљој одбрани оптужени Миладиновић негира да је оптужене он наоружао и да их је задуживао другом опремом, возилима или ознакама за возила која су била коришћена, али у истој изјави даље наводи да је његова улога у погледу оружја била да надгледа поделу наоружања. Његова одбрана је у том смислу да није он наоружавао и да није надгледао наоружавање припадника које је мобилисао, се не може прихватити јер је у супротности са изјавама сведока Зорана Рашковића, А1, затим Момић Ранка и свих осталих оптужених.

Између осталог сведок Зоран Рашковић наводи да је био присутан на капији КПС-а, када је Минић Небојша био на састанку код опт.Миладиновића, који је трајао око 2 сата, након чега су њих двојица заједно изашли до капије и тада је Миладиновић добио односно преузео сандук „калашњикова“, у којем се налазило 20 „калашњикова“ као и два сандука бомби.

Изјаву Рашковића потврђује сведок окривљени А1, наводећи да је на дан када је упућен у одред и задужио оружје и видео Минић Небојшу и сведока Рашковића, оптуженог Мишић Синушу и Николића на капији КПС-а да товаре сандуке са наоружањем у своје возило.

Оптужени Момић Ранко у својој изјави такође наводи да је од Топлице задужио аутоматску пушку и РАП, али додаје још нешто да је од Топлице добио на употребу и моторно возило марке „голф“ и за то возило добио и војне ознаке.

Оптужени Богићевић је навео да су припадници његове јединице, за превоз користили та одузета цивилна возила од Албанаца а за та возила од Топлице добијали војне таблице.

Да је опт.Миладиновић Топлица као командант могао да захтева и добије возило за употребу која су била одузета, односно мобилисана и да је издавао и да је имао могућности да издаје војна обележја за та возила, произилази и из исказа сведока Миличка Јанковића.

Оптужени признаје дакле да је извршавао задатке на мобилизацији, у мери у којој је то рекао, међутим на основу исказа сведока можемо закључити да је оптужени Миладиновић у потпуности своју обавезу која се тиче мобилизације извршавао и то како у погледу распореда оптужених, тако и у погледу наоружања, тако и у погледу обезбеђивања потребне војне опреме за припаднике које је мобилисао. Са друге стране оптужени Топлица Миладиновић признаје да је извршавао задатке у обезбеђењу и заштити територије, контроли и претресу терена, те обезбеђењу привредних објеката саобраћајница, комуникација, насељених места што је закону и била његова обавеза и дужност. У својој одбрани даље наводи да је у околним селима вршио рутинске провере и претрес терена, у циљу проналажења оружја и припадника ОВК. Такве је задатке добијао од команданта или начелника штаба и те наредбе потом прослеђивао четама у одреду усмено или радио уређајем на лицу места.

И овакву изјаву оптуженог потврђују сведоци Зоран Рашковић, као и оптужени у својим исказима.

На основу оваквих изјава можемо закључити да је неспорно командант оптужени Миладиновић у својству команданта, извршавао у потпуности задатке на мобилизацији, на попуни одреда чији је командант био, да је јединицу снабдевао оружјем, муницијом и опремом и у току рата, као и то да је у извршавању својих обавеза и задатака у функционисању Одред, својим потчињенима издавао наређења за активности у смислу контроле територије, заштите важних објеката и претреса терена, односно села, током ратних дејстава, на који начин је и фактички своју власт команданта спроводио над својим потчињенима.

Међутим на главном претресу имали смо прилике да од оптуженог Миладиновић Топлице и испитаних сведока, иначе припадника штаба војног одсека Пећ, чујемо да 177.одред, као војно-територијална јединица, према војним прописима није могао да буде јединица која би могла бити употребљена за офанзивна дејства, односно за извођење борбених дејстава у току рата.

Међутим, основ за овакву тврдњу произилази из изјаве оптуженог и изјаве других сведока који су сведочили у корист оптуженог Миладиновића. У ратним условима какви су постојали у време критичних догађаја заборавља се да је дошло до претпочињавања војно-територијалних јединица борбеним саставима оперативног дела Војске.

Из доказа изведених током овог поступка произилази да је 177.ВТО био претпочињен 125. моторизованој бригади и то на дан 27.03.1999. године, у ком случају је од тог дана могао бити употребљен и за борбена дејства.

О томе је сведочио Антић Душко који је потврдио да он није имао никаква сазнања у вези са ратним активностима 177. ВТО Пећ, јер је Миладиновић команде добијао од команданта 125.бригаде Живановића, коме је био претпочињен.

И сам оптужени Топлица Миладиновић наводи у једном делу свог исказа, да је команде примао од начелника штаба 125. Моторизоване бригаде ппк Николића.

Са друге стране ми имамо писмени документ који смо добили од Министарства Одбране ВБА стр.пов.12309-3 од 04.11.2011.године, из којег се неспорно утврђује да је „у војном и у територијалном смислу 177.ВТО Пећ био потчињен воду Пећ а овај у саставу ВОк Пећ, тада у саставу 3.Армије“. Међутим, оно што је сада битно, након формирања 177.ВТОд Пећ, у краћем временском периоду, одред је био претпочињен 125. моторизованој бригади Косовска Митровица.

То нам казују борбена документа 125. бригаде и ратни дневник Команде Војног Одсека Пећ, који ратни дневник овде није био предмет оспоравања оптужених.

У ратном дневнику Команде војног одсека Пећ, уписано је на пример за дан 27.03.1999. године да је 177. ВТО да се претпочињава 125. моторизованој бригади за извршење борбених задатака. Имамо интересантан упис 06.05.1999. године: „Захтев 125. мтбр за чишћење села Ћушка, Пављане, Требевић, Благаје“ и исти такав унос и за дан 07.05.1999. године.

Из садржине Ратног дневника 177 ВТОд Пећ, упућује на овакав закључак. Тако у овом дневнику наилазимо на следеће уносе:

За дан 30.04. извршено је претпочињавање Одрета 125. бригади, док се сви следећи уноси очигледно односе на офанзивне активности Одрета, па је тако за дан 01.05., извршено борбено запоседање села Набрђе, затим 06. 05., је извршена припрема терена за одређену војну операцију, 07.05., опет операција по плану „Ђурђевдан“ и тако даље.

Имајући у виду све напред изнето, може се извести закључак да је 177. ВТОд Пећ, као војна јединица, спроводио борбена дејства, па и борбена дејства у виду напада и чишћења или претреса терена села на Љубенић, Ћушка, Захач и Пављан, јер је пре ових акција Одред био претпочињен 125. моторизованој бригади.

Ратни дневник ове јединице, јединице 177. ВТО Пећ, један је од доказа за конкретне активности одрета у ратно време јер као војни документ може имати довољно података да објасни или прикаже функционисање и надлежности јединице, неку конкретну ситуацију или борбену и другу радњу, и с тим у вези оно што је најважније ратни дневник доказује и постојање наредбе као нужног услова за извршење борбене и друге радње. У овом поступку ми смо се доста дуго бавили документом који се зове Ратни дневник 177. ВТОд Пећ, чију сам садржину мало пре поменуо, према војним прописима који су важили у то време у ратни дневник се уносе најважнији догађаји у току дана, различити важни подаци, као на пример стање непријатељских и сопствених снага, садржај свих командантових заповести, важнија наређења и слично. Утолико налазим да је овај документ веома значајан, а поготово његова садржина.

Међутим, оптужени Миладиновић Топлица је током поступка тврдио да документ под називом „Ратни дневник 177. ВТОд Пећ“ не представља ратни дневник његовог одрета, да ратни дневник није ни водио, те да овај документ нема основа и војним прописима одређену форму, тако да даље наводи да уноси у документу не могу бити доказ у овом поступку. Документ у списима не препознаје као ратни дневник своје јединице, наводећи да је током рата водио своју радну бележницу, коју је после рата предао својој Команди.

Бранилац оптуженог је тврдио да је документ фалсификован, оптужујући Тужилаштво да у поступку употребљава документе који су обичан фалсификат и да илегално документе убацује у списе предмета.

Министарство Одбране, ВБА у акту стр.пов.12309-3 од од 21.02.2012. године наводи следеће: „Центар МО Крушевац, као правни следбеник расформираног Војног одсека Пећ извршио је преглед комплетне архиве наведеног војног одрета и није пронашао радну бележницу Миладиновић Топлице нити било какву евиденцију о постојању исте“. Због тога се одбрана оптуженог о постојању радне бележнице не може прихватити.

Везано за ратни дневник сведочио је и сведок Јанковић Миличко, који је био коомандат оклопног батаљона 125.мтбр, који је поред осталог изнео да сваки батаљон и свака ратна јединица мора да води ратни дневник па и војно-територијални одред који је управо имао сва обележја ратне јединице величине батаљона. Објашњавајући шта се све уноси у ратни дневник напоменуо је да је

Ратни дневник уствари један штампани образац са тврдим корицама, што у конкретном случају није случај, међутим, када му је предочен документ у списима под називом Ратни дневник, он је закључио „то значи да би ово требало да буде службени документ“. Сведок даље тврди да је оптужени морао да води ратни дневник, односно имао је обавезу да контролише да лице задужено за ратни дневник, исти уредно води. Међутим други сведок Јовица Новаковић, командант за позадинске послове Војног одсека Пећ, потврђује аутентичност ратног дневника 177.ВТОд Пећ, који се налази у списима и на крају разгледајући такав документ тврди да доказ у списима има форму ратног дневника оверен клаузулом и бројем страница.

Међутим оно што највише потврђује валидност овог дневника јесте извештај и писани акт Министарства Одбране ВБА стр.пов.12309 од 04.11.2011.године, из којег се види да је према оперативним подацима ратни дневник требало да буде одштампан образац, али у ту сврху је могла да послужи и свеска исцртана као образац дневника, што је у овом случају.

У овом акту Начелник ВБА Светко Ковач са ауторитетом надлежног државног органа тврди да је документ у списима, који је он доставио, оверена копија попуњеног дела Ратног дневника 177. ВТО Пећ. На овај начин надлежни орган, је недвосмислено потврдио аутентичност спорног војног документа

Увидом у сам документ можемо закључити да документ садржи све оно што по војним прописима треба да садржи један такав документ, садржи довољно елемената да одрази, образложи и објасни и прикаже неку конкретну ситуацију борбену и другу радњу, и с тим у вези и постојање наредбе као нужног услова за извршење борбене и друге радње.

На основу свега наведеног, документ у судским списима под насловом „Ратни дневник“, недвосмислено је и по оцени тужилаштва може представљати ратни дневник 177. ВТ Одред, вођеног у времену од 29.03. до 02.06.1999. године. Реч је о његовој овереној копији, што својим печатом на страницама поменутог дневника потврђује и Управа за обавезе одбране Министарства одбране Републике Србије.

У сваком случају акцијама које су уписане у ратни дневник, по изнетим прописима за ратни дневник, претходила је наредба надлежног старешине, у овом случају оптуженог Миладиновић Топлице, као команданта Одред.

Да овај документ представља Ратни дневник Одред, и да је у том смислу аутентичан, потврђује не само његова форма и писмени извештаји и оцена надлежног министарства, него и његова садржина. Уноси у ратни дневник налазе потврду у чињеничном стању које је утврђено у доказном поступку. Ја ћу само поменути неке уносе у тај ратни дневник као доказ да је он аутентичан:

-читањем уноса у Ратни дневник, може се видети да су припадници 177. ВТОд Пећ у време бомбардовања извршавали акције на подручју града Пећи и у околним селима Љубенић, Набрђе, Накло, Захач, Плављане, Ћушка, и у реону тзв „Пети километар“, па су ова села и реони били у зони одговорности Одред. Зона одговорности Одред је и село Набрђе, како то тврди сведок Поповић Драган, сведок одбране Миладининовић Топлице и других, који је био распоређен у овом селу заједно са делом јединице Прве чете, док у ратном

дневнику наилазимо на потврду ове изјаве у виду неколико уноса о догађајима и акцијама 177. ВТОд Пећ у овом селу.

-у дане 29.03. 1999. уписано је како је извршено чишћење непријатељских упоришта у Бреженику. О тој акцији се управо изјашњао сведок Рашковић Зоран, који наводи: „обавезно за Бреженик / ишао са Минићем код Топлице по наређење/ то је прва акција, то је већ други, трећи или четврти дан рата, то је први пут по отпочињању бомбардовања да се у самој Пећи упало у једно велико насеље одакле су вршена убиства и тако даље.“. О томе прича и сведок А1, као и опт.Кастратовић који каже да је учествовао у овој акцији коју је водио Минић, а под командом Миладиновића.

Из ратног дневника који се налази у списима утврђујемо да је време извођења ове операције управо 29.03.

Или 03.04.1999. године уписано је да се команда ВТОд Пећ измешта у реону грудне болнице. Овај податак смо добили и од овде оптужених кроз њихове изјаве, а о томе говоре и сведоци Рашковић и А1. Из дневника дакле видимо да је команда била измештена на дан 03.априла.

-за дан 17. април 1999. године, у ратном дневнику уписана је акција „претрес села Ћушка, Пављане и Захач“. Оптужени Миладиновић Топлица признаје да је био тада на терену када је вођена ова акција, али тврди да је то било крајем априла.

Међутим, ми смо кроз овај поступак и кроз доказни поступак на главном претресу саслушали доста сведока оштећених из ових подручја, посебно из села Ћушка, па можемо закључити да ову акцију која је уписана у ратни дневник као претрес села, веома добро памте мештани претресаних села, посебно села Ћушка, који говоре да је иста извршена баш 17. априла, како је то и уписано у ратни дневник. О томе су сведочили Иса Гаши, Ифета Чеку, Хазир Бериша, Хаки Гаши, Лирије Гаши, Муј Гаши, Ерзен Љуши и Фатима Гаши. Међу војницима који су тога дана били у селу, ови сведоци су препознали Минић Небојшу, Срећка Поповића, Славишу Кастратовића.

Овај догађај није предмет нашег суђења, али је само илустрација да аутентичности и потврде да иза сваког уноса стоји одговарајућа наредба команданта и да је унос у ратни дневник 177. ВТОд Пећ историјски и у том смислу тачан.

Све ово што сам до сада изнео, чињенице и околности везане за уносе у ратни дневник, потврђују аутентичност исправе која се у судским списима налази под именом Ратни дневник и у том смислу ова исправа има квалитет доказа у смислу одредаба ЗКП, те је у том смислу приложена судском спису и прочитана у доказном поступку на главном претресу.

Наравно, у овом документу нећемо наћи уносе о извршеним кривичним делима припадника једнице, али наводи у њему могу се посматрати као посредни докази за предузете акције на терену и с тим у вези за постојање наредбе као нужног услова за извршење борбене и друге радње изведене од стране 177. ВТОд Пећ.

Шта хоћу да кажем, за дане 01.04. у ратном дневнику наилазимо на следећи унос: 8,30 до 11 часова уништена непријатељска упоришта у Љубенићу

и Стреоцу, ликвидирано је 50 терориста. Губитака нема. За дан 14.05. настављено са редовним активностима. Претрес села Ћушка, Пављане и Захач. С обзиром да смо наишли на отпор групе терориста исти су ликвидирани. Ово цитирам. Губитака нема.

Овакви уноси за дане 01.04 и 14.05., доказују нам да је су припадници 177. ВТОд Пећ, а самим тим и оптужени и Интервентни вод којем су припадали, били на локацијама означених у Ратном дневнику и то и у Љубенићу, и у селима Ћушка, Пављан и Захач, па су тако оптужени као јединица Интервентног вода у чијем су саставу под командом Минић Небојше, су у овим данима били на терену.

Они нису могли бити на овом терену и у поменутих селима да у том правцу није постојала наредба команданта оптуженог Миладиновић Топлице, јер је он у борбеним и другим задацима био главни и најодговорнији старешина своје јединице. Они нису могли бити на овим локацијама да то није и била зона одговорности 177.ВТОд Пећ.

Овде намерно помињем зону одговорности јер је током последње допуне одбране на главном претресу, оптужени Топлица говори супротно, супротна тврдња оптуженог Топлице је да у зони одговорности јединице којом је командовао не спадају места где су се злочини који су предмет суђења догодили, с обзиром на овакву садржину ратног дневника, очигледно је нетачна и неистинита.

Оптужени Миладиновић Топлица као командант је био у обавези да командује и додељује задатке својим потчињенима-старешинама јединице у оквиру Одрета, па и Минић Небојши, командиру Интервентног вода, на основу Закона о Војски Југославије и других војних прописа.

Издавању конкретних наредби својим потчињенима он је био у обавези да у складу са поменутих прописима води рачуна о законитости и допуштености својих наредби, те да се као командант стара о законитом извршењу наредби на терену од стране припадника јединице којом је командовао, а посебно да контролише и по потреби коригује активности припадника потчињене јединице.

Стим у вези, као командант јединице морао је апсолутно да зна шта се догађа на терену у току извођења акције, па да по потреби у том смислу и реагује као командант.

Тако је морао бити упознат и са понашањем припадника јединице којом је непосредно командовао Минић Небојша на терену и да контролише и коригује његове активности на терену, јер је пок.Минић како је неспорно утврђено, „де факто“ командовао Интервентним водом, формацијом у саставу Војске Југославије, конкретно 177.ВТОд Пећ.

Уколико није био непосредно присутан на терену у току акције коју би наредио, командант оптужени Миладиновић је према војним правилима, морао да у оперативној употреби ангажује средства везе, жичну и бежичну, а посебно курирску, како би обезбедио да као командант јединице буде апсолутно упознат шта се догађа на терену у току извођења акције. То је уствари основни задатак и обавеза команданта, то је суштина командовања.

Међутим, у вези коришћења средстава везе, оптужени Топлица Миладиновић у својој одбрани негира да је комуницирао са Минићем преко радио везе, те да Одред у време потчињења ратних злочина који су предмет овог суђења није поседовао мотороле, већ да су исте задужили тек крајем маја 1999. године. Наводи да је постојала комуникација радио везом преко такозваних уређаја РУП, или преко телефона, мислећи вероватно на фиксне телефоне. Међутим, оваква одбрана оптуженог се не може прихватити јер је иста у супротности са изјавама свих сведока и оптужених који су испитивани на ове околности.

И сам оптужени заправо није доследан у оваквој одбрани, па опет као што стално ради током овог претреса, у каснијем излагању, коригује себи своју изјаву тако што тврди на истом записнику да су, између осталих, шифре за комуникацију биле „Јаблан“ а касније је и „Шакал 1“, а у полицији на записник о саслушању осм. од 12.03.2010. године у контексту навода о мобилизацији изјављује „Сећам се да сам тада поделио око 15-так радио станица „мотороле“, по формацији командирима чета, командирима водова. Ја сам тада на располагању имао формацијску радио станицу, а касније РУП и по формацији оно што је јако битно имао позивни знак те шифре „Шакал-1“, опет напомиње да се не сећа да ли је комуницирао са Мртвим.

Међутим, налазим да је на основу изјаве сведока неспорна чињеница да су у Интервентном воду и 177. ВТОд Пећ биле у употреби мотороле као средства везе, о томе сведочи сведок Влаховић Боро који је чак и слушао комуникацију преко мотороле. Сведок Миличко Јанковић, сведок Рашковић, затим оптужени Ранко Момић, који и наводи и тврди да је „Шакал“ био позивни знак значи Топлица Миладиновић је био „Шакал 1“, Мртви је био „Шакал 2“, следећи који је носио моторолу био је „Шакал 3“ и тако даље, а потом понавља да је Мртви имао две, три мотороле и да је позивни знак „Шакала“, а оптужени Поповић тврди да је само Минић имао моторолу.

Оваква казивања видимо и из одбране оптуженог Богићевић Бобана, Славише Кастратовић, оптуженог Николић Милојка, оптуженог Синише Мишића. Сви су они сагласни да су у јединици Интервентног вода 177. ВТОа постојале мотороле, да је постојала комуникација између командира јединице и команданта, као и између командира јединице и појединих припадника Интервентног вода на самом терену.

Да су припадници Интервентног вода користили мотороле у време критичних догађања, дакле од 01. априла и 14. маја 1999. године, говоре нам и сведоци Албанци, па тако Гани Бушати и Шабан Алимехај из села Љубенић су видели да припадници јединице користе мотороле, што се тиче дана 14.05.1999. године, сведоци који су саслушани, а који су из села Ћушка и то пре свега Иса Гаши, Халит Гаши, Бетим Гаши, Сабрије Љуши, Реџ Келменди, Ардиан Келменди, Муј Гаши, Фатима Гаши и многи други тврде да су припадници јединице Мртвог, а и Срећко Поповић, кога препознају, носили мотороле или токи-воки како их зову. И оштећени из села Пављан Ђељоне Гаши, Фидан Селманај и Ганимете Никчи видели су мотороле.

У прилог оваквим казивањима сведочи садржина документа Министарства Одбране Р Србије – Војнобезбедносне агенције стр. Пов број 12245 од 07.11.2011. године, из којег се види да су припадници ВТОд Пећ користили везе у комуникацијама, и да су у комуникацијама управо коришћење мотороле, а потом ручне радио станице и радио уређаји РУП.

На основу изнетог може се извести неспоран закључак да је командант оптужени Миладиновић поседовао средства везе преко које је имао комуникацију са командиром Небојшем Минић за време док се овај са својом јединицом налазио на терену и извршавао примљене задатке, тако да је био апсолутно упознат са ситуацијом на терену у време извођења акција које је наређивао и био у могућности да контролише акције и издаје наредбе у смислу корекција и контроле активности јединице којој су оптужени припадали.

Сам оптужени признаје да је по завршетку акција, добијао извештаје од командира чета који су учествовали у акцији или његовог заменика и то усмено у команди где су долазили да реферишу. Такође и са лица места реферисали су и путем уређаја радио везе.

Да је оптужени Миладиновић издао својим потчињенима наредбе из оптужнице које су изнете у измењеној оптужници, потврђује се на основу чињеница за које сматрам да су неспорно доказане, а које сам до сада образложио као и на основу следећих доказа:

- исказ сведока сведока Рашковић Зорана који је рано тог јутра одвезао свог командира Минић Небојшу у штаб код команданта оптуженог Миладиновић Топлице на састанак. По завршеном састанку сазнаје за постојање наређења када му је то саопштио Минић Небојша. Објашњавајући наредбу сведок каже: „Таква је наредба да се ћера гамад, ту је све речено, све је објашњено не треба ни питати за детаље у смислу протеривања уз што јаче ефекте пропратне, паљење итд.“, дакле, наводи даље сведок: „ово о чему год овде причамо о овим селима у непосредној близини Пећи ја Шиптаре терористе у УЧК униформи или да је неко пуцао по нама, нисам видео“.

-о таквој наредби за акцију казује нам и други сведок А1 који објашњава: „Дош’о је Мртви, после тога када је реко идем још по нека упутства код Топа, враћа се и каже „Момци, данас се ради једна озбиљна акција где ћемо имати подршку, тенковску подршку Миличка Јанковића, ту ће да буде и наш командант Топлица“, „Идемо, ради се, ћерају се Немци и све остало, да идемо да ћерамо Немце и да се пале куће да немају где говна да се врате“ и даље “то нам је била прва највећа акција коју ја знам да смо имали почетком априла, то је то село Љубенић“.

На основу оваквих сагласних казивања оба сведока, а у складу са већ утврђеним односом субординације, може се закључити да је Минић Небојша примио наређење за акцију у селу Љубенић од свог команданта, наредбу пренео припадницима своје јединице, међу којима су овде оптужени.

Наредба је у суштини значила напад на цивиле у селу Љубенић и расељавање цивила албанске националности из села, које Минић и ова два сведока називају „Немци“.

Ток акције коју сада изводи Небојша Минић са припадницима своје јединице међу којима су и овде оптужени у самом селу, као и последице извршене акције потврђују постојање овакве наредбе.

Припадници јединице Интервентног вода извршили су на терену наредбу, напали цивилно становништво, раселили цивилно становништво из села што и није било тешко, јер у селу нису наишли ни на какав отпор. Па стога наводи у Ратном дневнику за 01. април 1999. године, где каже нема губитака, ликвидирано 50 терориста, не треба да изненађује.

Докази за наредбу од 14.05.1999.године јесу и искази сведока, али и искази неких оптужених.

Сведок А1 објашњава у свом исказу да је Небојша Минић отишао код оптуженог Миладиновића да узме инструкције за планове за дан 14.05.1999. године, враћа се после 20-так минута и наређује: „момци спремите се за 10 минута крећемо, ради се о селу Ћушка, треба да идемо да ћерамо Немце, пале се куће, цепају се документа и све остало што је потребно“, такву наредбу је пренео Небоша Минић.

Са оваквим казивањем сагласан је сведок Рашковић Зоран, који на главном претресу каже: „У 08 ујутро сећам се, ту је испред штаба; каже Мртви да га возим у команду код Топлице. Ја га возим сад у команду која је измештена по трећи, четврти пут. Ту сам га повезао и Мртви се ту задржао око 40 минута, изашао је, у возилу ми ништа није говорио, вратили смо се назад, врло кратко је рекао «покрет, спремајте се покрет» и у његовом жаргону покрет идемо, лове се Немци и сада углавном већина нас се ту и намазала са гаром из ауспуха, неко је имао ималин или шта знам, врло брзо смо били спремни“.

Оваквим сагласним казивањем сведока Рашковић Зорана и А1 придружује се и оптужени Ранко Момић који у свом исказу у истрази детаљно објашњава сврху акције у селу Ћушка наводећи: „Све значи, да се иселе, «тражите оружје и сви да се иселе, да иду, сви». Е видите, ту су овај рекли да се цијепају документа. Значи кад смо основани и то, једино кад идемо кажем вам у акцију, онда каже «све исељавајте», јер је тад цело Косово, све се исељавало, то је вероватно била политика тада врха државног. Ми смо ту да слушамо“, каже оптужени Ранко Момић.

О томе сведоче и уноси у ратни дневник 177.ВТОд Пећ и уноси у Ратни дневник војног одсека Пећ за дане 06.05.1999. године. 07.05.1999 и 14.05.1999, које сам већ цитирао.

Имајући у виду овакве записе уз чињеницу да је њима, односно описаним акцијама обавезно претходила одговарајућа наредба команданта, као и на основу сагласних казивања оба сведока, те исказа оптуженог Момић Ранка, може се закључити да је оптужени Миладиновић Топлица издао наређење за напад и расељавање цивила у селу Ћушка, Пављан и Захач.

Такву је наредбу примио Минић Небојша и такву је наредбу пренео припадницима своје јединице, међу којима су овде оптужени, осим наравно Корићанина и Брновића.

При томе, обе наредбе за напад су се очигледно односиле на цивиле албанске националности, имале су за циљ да се ово становништво силом принуди да изађе из својих домова.

У складу са издатом наредбом, припадници Интервентног вода у чијем су саставу били оптужени, су непосредно пре отпочињања напада од Минића добили задатке да предузму радње на претресању породичних кућа цивила Албанаца, да траже оружје и из кућа истерају становнике истих, окупе их на једно место у селу, одакле ће их организовано, пешице или натоварене на тракторе и камионе, натерати да напусте село и крену пут Албаније. Основ за овакав закључак налазим у изјавама два сведока, и у изјави оптуженог Ранка Момића, али да је ово овако произилази из конкретних радњи које су оптужени предузели на терену.

Оптужени Миладиновић Топлица не признаје да је издао својим потчињенима, па и пок. Минић Небојши наредбе које су незаконите, што је и логично. Не можемо очекивати да ће командант признати, а још мање написати такву незакониту наредбу, нити ће његови потчињени који су такву извршили то исто рећи.

Стога се се ова правнорелевантна чињеница не може утврдити на основу директних доказа као извора сазнања којима се непосредно ова чињеница доказује, нити суд, ни тужилаштво, ову чињеницу могу утврдити сопственим опажањем.

У овом случају постојање конкретних наредби и издавање истих од стране оптуженог Миладиновић Топлице као правнорелевантне чињенице утврђујемо индиректно, на основу посредних доказа.

У доказном поступку утврдили смо довољно чињеница, које сам до сада изнео и образложио, које јесу индиректне, али на основу чијег се постојања може несумњиво логички и оно што је најважније и једино закључити да такве наредбе реално постоје и да их је издао оптужени Миладиновић и да је самим тим за исте кривично одговоран.

Начин понашања оптужених на терену, као припадника јединице којом је преко покојног Минић Небојше командовао опт. Миладиновић, уз све друге утврђене чињенице, доказ су постојања и издавања ових наредби.

Последице њихових радњи и акција на терену у поменутих селима, које су у овом поступку доказане, огледају се у организованом нападу на села, из више праваца и у групама, присилном истеривању цивила из својих домова, њиховом застрашивању неконтролисаним пуцњавом, појединачним и групним убиствима, присиљавању да се окупе у центру села, и на крају у расељавању комплетног становништва албанске националности из места својих пребивалишта и то из сва четири села, Љубенић, Ћушка, Павлан и Захач и оне очигледно доказују постојање наредби, и имплицирају карактер и сврху издатих наредби.

Наредба је један посебан вид подстрекавања који је у овом случају прописан као самостално кривично дело које постоји без обзира да ли је дело уопште извршено, покушано или не.

Кривична одговорност надређеног за директне радње произилази из општих принципа одговорности саучесника, па се у погледу одговорности Миладиновић Топлице за издавање конкретних наредби, имају применити одредбе за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 КЗЈ став 1, па се његова одговорност заснива на одредбама овог кривичног дела.

Издавајући наредбе за напад и расељавање цивилног становништва из села Љубенић, а потом и из села Ћушка, Павлан и Захач, он поступа истовремено и противно члану 49. IV Женевске конвенције, члану 85 тачки 3 а) и тачки 4 а) Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.августа 1949.године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба Протокол I.

Члана 13 Женевске конвенције IV који експлицитно одређује да цивилно становништво и појединци цивили неће бити предмет напада, члана 49 исте Конвенције који забрањује пресељавања масовна или појединачна, као и прогонства заштићених лица изван окупиране територије на територију окупирајуће силе или на територију које било друге државе, без обзира на разлог.

Осим тога став 2 члан 17 Допунског протокола II изричито прописује да цивили не смеју бити присиљени да напусте своју територију из разлога који су у вези са сукобом.

У односу на обе наредбе треба имати у виду и изјаву А1 који каже: „Одговорно тврдим за то да је све то плански рађено. Господин Топлица ми је лично рекао кад сам га питао тада „Првом бомбом која је бачена на Србију добили смо наредбу да се Албанци протерају у три правца Албанија, Македонија и Црна Гора“ и то је тако било“.

Чињеница да је 177. ВТОд Пећ пре свих акција био претпочињен војној команди 125 моторизоване бригаде, догађаји који су уследили по издавању обе наредбе, а нарочито после акција које су предузимане по издатој наредби од стране оптужених као припадника јединице која је непосредно била потчињена команданту оптуженом Миладиновићу, су потврда оваквог казивања А1.

Извршавајући обе наредбе на терену у свим селима припадници јединице Интервентни вод, а међу њима и оптужени вршили су тријаж цивилног становништва издвајајући војноспособне мушкарце, које су стрељањем лишили живота, пожаром уништавали цивилне објекте, а у селима Ћушка, Павлане и Захач пљачкали су цивили.

Оптужени Миладиновић Топлица у односу на овакве радње наводи да није знао нити чуо до започињања овог поступка за овакве последице, односно за злочине који се помињу у оптужници, наводећи и то да зона одговорности његове јединице не обухвата села која су предмет овог суђења, а у односу на догађај у селу Љубенић брани се алибијем наводећи да је критичног дана био у селу Бања.

У циљу провере овог алибија ми смо саслушали сведоке Дејана Булатовића, затим Милана Ивичића, затим Ламбулић Душана, Дашић Јована из којих не можемо извући закључак и основ за тврдњу да је оптужени Миладиновић баш на дан акције у селу Љубенић био у селу Бања. Дејан

Булатовић тадашњи начелник ВТО Пећ навео је да је оптужени Топлица говорио о проблемима у чети Бања, али се није изјаснио да ли је Топлица ишао у Бању да те проблеме реши. Милан Ивичић, наводи да је са оптуженим отишао 31. марта у Бању, те да се Миладиновић вратио у Пећ сутрадан предвече, овакав исказ потврђује и Ламбулић Душан, возач окривљеног, међутим, сведок Дашић Јован, тадашњи командир Бањске чете, није могао јасно да определи време када је Миладиновић дошао у Бању, односно отишао из Бање, 31. марта или 1. априла.

Дакле, по оцени тужилаштва сведоци алибија нису јасни ни прецизни у погледу чињенице када је оптужени ишао у Бању и када се вратио.

Осим тога, оваква одбрана оптуженог је у супротности је са доказним материјалом који сам напред изнео, па је стога као неистиниту и срачунату на избегавање кривичне одговорности треба одбацити.

Издавши наредбу за напад на цивилно становништво у селима Љубенић, Ћушка, Захач, Пављан, и за расељавање цивилног становништва албанске националности из ових села, оптужени Миладиновић Топлица знао је да ће припадници Интервентног вода, извршавајући наредбу палити куће, пљачкати цивиле, вршити тријаж и стрељати цивиле и био свестан конкретних околности ових дела. Основ за ову тврдњу лежи у следећим чињеницама и околностима:

У односу на село Љубенић, у време извршења ових кажњивих дела утврдили смо да се оптужени Миладиновић налазио на улазу у село у време реализације наредби, у току трајања акције, што према војним прописима представља истурено командно место. Био је на овом месту и када су остали оптужени, као припадници јединице која је под његовом командом, вршили друга кривична дела, односно друге облике истог кривичног дела, у виду убистава цивила, уништавање кућа и других цивилних објеката.

Само присуство опт. Миладиновића као команданта у акцији на лицу места указује да је дао сагласност и подршку припадницима ове јединице да на терену врше масовна или појединачна убиства, уништавају имовину цивила паљењем њихових кућа, што су они то и радили, и то сагласност у мери која је потребна за саизвршилаштво у односу на ове радње.

A1 наводи како је видео команданта оптуженог Миладиновић Топлицу на улазу у село Љубенић где су се поред цивилних возила којима су припадници Интервентног вода стигли до села, одмах на правцу према Дечану налазила и војна возила међу којима и војни цип којим је дошао Топлица, где га је чекало пар војника.

Сто метара одатле даље видео је два тенка „Т-55“ окренути цевима према селу Стреоци.

Сведок Рашковић потврђује да је видео војна возила „пинцауер“ камион онај војни, на путу код прилазног пута у Љубенић, дозволивши могућност да је командант био ту на улазу у село, али се не сећа да га је видео у селу.

Сведок Јовановић Горан, командир чете тенкиста у оквиру 125. моторизоване бригаде, у то време у чину капетан потврђује изјаву A1 и каже да су се тенкови налазили лево и десно од комуникације према Дечанима, на

комуникацији Пећ-Дечани наводећи да су се изместили одмах на почетку бомбардовања од села Љубенић, уз комуникацију пут Пећ-Дечани.

Сведок Албан Рецај на путу низбрдо до главног пута видео је једно оклопно возило и војнике како шетају околу и стражаре, такође је видео и оклопни транспортер како чува улаз у село.

Сведок Бесим Хускај је чуо од породица које су тога дана напустале село да је било тенкова на главном путу.

Сведок Армуш Укшинај наводи да је на улазу у село, код главног пута за Дечане било камиона са таблицама ЈНА.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Када будете хтели паузу кажите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Рећи ћу ако...

Оптужени Кастратовић тврди да је Миладиновић био на улазу у село Љубенић приликом извођења акција то тврди у својој изјави датој МУП-у Републике Србије по члану 504 од 12.03.2010. године.

Изјаве ових сведока и оптуженог Кастратовић Славише заправо поткрепљују изјаву А1 чинећи је уверљивом у погледу околности да ли је оптужени Миладиновић био на лицу места.

С обзиром на околност да је током редовног војног рока овај сведок, односно А1, био тенкиста, природним се чини запажање присуства баш камуфлираних тенкова, на локацији коју он описује. Присуство већег броја борбених и других возила у непосредној близини, присуство војника у близини, присуство „пинцгауера“, присуство ципова које су видели и други сведоци, показатељи су присуства старешина, пре свега комаданта 177. ВТОд Пећ, оптуженог Миладиновић Топлице у дотичној просторији испред села Љубенић, која самим тим и представља измештено командно место, а имајући у виду и чињеницу да су сведоци навели да су на улазу у село видели и војна возила, сведок Рашковић и „пинцгауер“, који спада у лака теренска возила и користи за потребе команде, војни цип такође „кампањола“ за исте потребе. Дакле на овом истуреном командном месту оптужени Миладиновић Топлица је био у обавези да усмерава активна дејства припадника 177. ВТОд Пећ, па је активно дејство Интервентног вода, а тиме и оптужених као припадника истог, у склопу конкретне војне операције у селу, и у склопу издатих наредби и да на тај начин на лицу места спроводи процес руковођења и командовања.

Својим ауторитетом и присуством на лицу места, оптужени Миладиновић је заправо давао додатно самопоуздање свим оптуженима и другим припадницима јединице којом је командовао да издате наредбе за напад и расељавање цивилног становништва спроведу на терену у потпуности.

Његово присуство као вође, односно активног војног старешине, олакшава свим оптуженима на терену извршење, не само извршење незаконитих наредби него и извршавање других облика конкретног кривичног дела и то у оној мери која је потребна за саизвршилаштво. У том смислу да им је својим присуством на лицу места дао на знање да ће командне структуре Војске Југославије

толерисати кршење међународног хуманитарног права у виду незаконитог напада на цивиле и незаконитог расељавање цивила, убиства цивила и уништавање њихове имовине и паљење кућа.

У односу на села Ћушка, Захач, Павлан, очигледно је да су његови потчињени не само беспрекорно извршили незаконите наредбе издате, већ су и у овим селима при извршењу наредби такође вршили убистава цивила, пљачкања имовине цивила, уништавање кућа и других цивилних објеката.

Оптужени Миладиновић, као командант јединице којој је издао наређење за акцију у селима Ћушка, Павлане, и Захач имао је стварно знање, да ће његови потчињени при извршавању свих његових наредби за акцију, починити и све описане радње које имају обележја кажњивих радњи из члана 142 КЗЈ.

При томе треба имати у виду да је оптужени Миладиновић имао сазнања да се у овим селима налази цивилно становништво, а не наоружане војне формације јер је пре издавања наредби, ова јединица у више наврата вршила претрес истих села, у истом циљу и у неколико наврата, када је констатовао да нема оружја ни припадника ОВК, што се утврђује и из навода у ратном дневнику 177. ВТОд Пећ.

Знао је да су припадници његове јединице, све његове до тада издате наредбе увек извршавали вршећи појединачна или масовна убиства цивила, пљачке и отимачине, уништавање цивилне имовине, тешко кршећи одредбе међународног права. На такво понашање припадника ове јединице више пута би био упозораван од стране начелника ОУП Пећ, сведока Влаховић Боре, и то пре него што ће издати конкретне наредбе.

У вези са сведоком Влаховић напомињем да постоји писмени извештај који је проследио, који се зове „Информација о негативним понашањима припадника Војске Југославије на терену од 30. априла 1999. године“, који је прослеђен штабу МУП у Приштини, који је заправо заједнички штаб. Такође, након предочавања, потврђује да је потписао и писмо Штабу МУП-а Приштина, насловљено на Тому Благојевића, у прилогу ког је доставио кривичне пријаве против непознатих извршилаца где постоји сумња да су извршиоци припадници Војске Југославије, то је то понашање на терену које је описано у овом извештају.

Сам оптужени Миладиновић исказује да је заиста имао сазнања о паљењима и пљачкама, али у своју одбрану наводи да то није његов посао био да реферише о томе команданту, то је дужност органа безбедности.

На основу исказа сведока Јанковић Миличка, оптужени командант је марта 1999. добио наредбу команданта Живановића, коме је био претпочињен, да спречи кршење међународног хуманитарног права јединице којом је непосредно командовао.

Осим тога по завршеној акцији у селу Љубенић морао је бити упознат са свим елементима акције које су његови оптужени починили, па и са чињеницом да су његови подређени чинили и друга дела кажњива по међународном хуманитарном праву, односно исто оно што су урадили у Љубенићу, урађено је у селу Ћушка и Захаћ. У прилог оваквој тврдњи јесте сведочење Рашковић Зоран који наводи: „по повратку у Пећ тога дана, дакле после акције у Љубенићу, опет

сам Мртвог одвео до штаба Војске Југославије, где се налазио капетан Топ, мислећи на Миладиновић Топлицу. Тамо су њих двојица причали око 2 сата, док сам ја чекао у ауту“.

У свим акцијама, па и акцији у овим селима, неспорно је да је одржавао и радио везу и био у непосредном контакту са командиром јединице, сада покојним Минић Небојшом, и појединим припадницима његове јединице, на који начин је имао могућност да понашање својих подређених, међу њима и овде оптужених, коригује на терену, те спречи вршење и других облика конкретне кривичног дела.

О томе сведоче Зоран Рашковић и оптужени Момић Ранко, који говорећи о свом учешћу у нападу на село Ћушка, наводи да је током извођења акције опт.Миладиновић комуницирао путем радио везе са пок.Минићем, при чему прецизира да је опт.Миладиновић као позивни знак користио шифру „Шакал 1“, Минић „Шакал 2“.

Ове чињенице доводе нас до закључка да је оптужени Миладиновић Топлица имао непосредне информације које су биле такве природе да је у најмању руку био свестан ризика и да је знао да се припадници његове јединице спремају да почине пљачкање становништва, уништавање њихове имовине, па и групна и појединачна убиства, пре него што ће их ангажовати за извршење било каквих акција на терену или у селима.

Како наводе сви оптужени, сведок Рашковић, А1, па и многи други сведоци, репутација и дела Набојше Минића била су позната широм Косова и Метохије, те је невероватно да опт.Миладиновић у служби у Пећи од 1995. није имао таква сазнања.

Знање о злочинима чини кривично одговорним оптуженог Миладиновића и за злочине које су починили његови подчињени, овде оптужени припадници Интервентног вода, које се састоје у егзекуцију цивила у нападнутим селима, па је тако у селу Љубенић лишено живота 42 цивила, у селу Ћушка 42, у селу Плављане 10, и на крају у селу Захач 24 цивила, укупно најмање 118 цивила, док је у нападу тешко телесно повређено 15 цивила, а у сва четири села, уништено је пожаром преко 70 породичних кућа, опљачкано сво становништво у овим селима, док је у селима Ћушка, Павлан и Захач од свих одузета лична документа.

Облик његове одговорности у оба случаја огледа се у евентуалном умишљају, јер је оптужени на ове последице пристао, што га чини саизвршиоцем.

Пристајући на наступање и оваквих последица, оптужени командант Миладиновић крши одредбе Женевске конвенције IV, прописане у члану 3 став 1 тачка 1 и члану 33, као и одредбе чланова 51 и 52, 75, 76, 77 Допунског протокола I уз Женевске конвенције о заштити жртава међународних оружаних сукоба, те члана 4 Допунског протокола II о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба.

Овде би искористио прилику сада када смо овде код броја жртава, ја сам у оптужници на страни 3 стоји два пута наведено једно исто име и стоји број 43 и

ја молим суд да користећи ова овлашћења избаци једно име, дакле ради се о Алимехај Шабану који је два пута поменут у изреци, то је грешка у куцању.

Под командом пок. Минић Небојше наредбу за напад на цивилно становништво.....

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Приђите само мало микрофону или седите ако вам је zgodније.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Е па.

АДВ. ГОРАН ПЕТРОНИЈЕВИЋ: Судија опростите, може ли да понови тужилац задње две, три реченице. Ништа нисмо чули.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добићете транскрипт за сутра, а може како сте рекли на страни 3, ја претпостављам да је то.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Два пута је поменуто име Јахмурат Шабан, Алимехај Шабан.

Под командом покојног Минић Небојше наредбу за напад на цивилно становништво и расељавање цивилног становништва из села Љубенић, Ћушка, Пављан и Захач извршавају оптужени Поповић Срећко, Кастратовић Славиша, Богићевић Бобан, Момић Ранко, Николић Милојко, Мишић Синиша и Булатовић Дејан, а заједно и са њима Абдулах Сокић у селима Ћушка, Пављан и Захач, и то као припадници Интервентног вода, заједно и истовремено, делујући у саставу своје једнице и наоружани пешадијским наоружањем, свесни да вршећи нападе на цивилно становништво албанске националности и расељавање цивилног становништва албанске националности, остварују заједнички циљ и испуњење наредби оптуженог Миладиновић Топлице.

У извршењу наредби њима се у Захачу и на путу Ћушка-Пећ, Павлан-Пећ и Захач-Пећ, придружује оптужени Брновић Радослав, који је као командир подручне станице полиције Клиничина садејствовао са њима у нападу, а у селу Захач и оптужени Корићанин Вељко, који се наоружан и у униформи придружио овој војној јединици којој су припадали оптужени.

Неспорна је чињеница која се утврђује на основу казивања сведока Рашковић Зорана, А1, коју сагласно потврђују 54 сведока и оштећени који су испитани у доказном поступку, као и сведоци који су дали изјаву Тужилаштву за ратне злочине и јединици за ратне злочине ЕУЛЕКС-а по члану 504, да акције у селима Љубенић, Ћушка, Павлан и Захач нису подразумевале акције управљене на другу оружану снагу у сукобу на припаднике ОВК, јер у тим селима или у реону истих ОВК уопште није била присутна нити је пак имала било какву активност у селима у време извођења акција.

Пре него што ће кренути у напад по издатој наредби ове чињенице су биле познате оптуженом команданту Миладиновић Топлици како сам раније рекао, командиру Минић Небојши и оптуженима припадницима Интервентног вода, што потврђују својим казивањима сведок Рашковић и А1, и што се доказује и издатом наредбом која је гласила напад на цивилно становништво.

Према изјавама сведока и већине оптужених, ниједан метак у току извођења свих акција није испаљен према припадницима српских снага, па се логично има сматрати да су акције биле управљене искључиво на цивиле

албанске националности, становнике поменутих села, који су били наоружани и незаштићени.

Напад на цивиле у сва четири села вршен је на готово идентичан начин, постоје идентичне фазе напада, идентична сврха и идентичан циљ напада.

Пре него што ће кренути из Пећи сви оптужени су упознати са садржином наредбе. До села би долазили моторним возилима која су имали на располагању и која су паркирали на улазу у села, или у центру села, где им је командир покојни Минић конкретизовао наредбу, издајући задатке да се претресају куће, истерају укућани, куће запале, да се војноспособни мушкарци задрже а да се целокупно преостало становништво протера из села за Албанију.

Потом би се по наредби командира покојног Минић Небојше или пак самоиницијативно делили у групе, распоредили у стрелце и пуцајући из својих аутоматских пушака улазили у села из више правца и тако почињали са нападом, па су тако у Љубенићу из три правца ушли у село, напад на село Ћушка отпочели подељени у три или четири групе нападајући прва три насеља у селу, а одатле настављајући са нападом сви заједно форсирани правца према центру села, село Павлан напали из два правца из правца споредног сеоског пута и из правца региоалног пута Пећ-Приштина, подељени у две колоне, док су село Захач, подељени у три групе, напали из три правца: из правца села Плављан, из правца асфалтног пута Пећ-Приштина и из првца шуме код реке Бистрице.

По уласку у села неконтролисано и насумично су отварали ватру из аутоматских пушака, пуцали у вис или испред ногу цивила које би затекли на улици или пуцали у цивиле, обично мушкарце, улазили су у групама у дворишта мештана, пуцали и застрашивали народ, претресали породичне куће и цивилно становништво силом истеривали из кућа, а куће палили и пљачкали, а цивиле силом оружја и претњом да ће из побити натерали да се окупе на једно или више места у селу, непрекидно отварајући ватру из својих пушака, држећи их на нишану оружјем и пуцајући испред ногу окупљених цивила, цивиле у селима Ћушка, Павлан и Захач, приморали да предају личне исправе, новац и драгоцености.

Након чега су вршили тријаж одвајајући по њиховој процени, односно процени командира Минић Небојше војноспособне мушкарце од жена, деце и старца, па би одвојене мушкарце лишавали живота одједном, као у селу Љубенић, или по групама као у осталим селима.

Наредбу за расељавање извршавали су на начин да су одвојене жене, децу и старце силом оружја и претећи како ће и њих ликвидирати, говорећи “хтели сте НАТО, хтели сте Албанију сада марш у Албанију“. На тај начин су их приморавали да пешице у колони, као у Љубенићу а делом и у Павлану, или, у осталим селима, да доведу тракторе или камионе, па да се на њих утоваре, да формирају колону возила и да напусте село и крену пут Албаније. У функцији ове наредбе одузимали су силом лична документа, која би спаљивали, док су у великом обиму у селима палили породичне куће, како би избрисали доказ о њиховом постојању и како би им онемогућили повратак.

На крају су у селима Ћушка, Захач и Павлан по извршеним егзекуцијама, спаљивали лешеве, а у Захачу лешеве из ауто сервиса уклонили.

Овакав начин спровођења акција као својеврстан „модус операнди“ доказује се исказима сведока Рашковића, који између осталог наводи да је наредба Мртвог била да се убије сво мушко становништво старости од 13 до 70 година, уз напомену „13 је малерозан број, па побити све од 12 година“, а да се сви остали протерају за Албанију. Доказе за овакве акције је и исказ сведока А1.

Докази за овакве акције су и искази свих 54 сведока албанске националности који готово на идентичан начин описују нападе и расељавања.

Сведок Рашковић наводи да су припадници Интервентног вода од почетка бомбардовања па све до половине маја 1999. године вршили такве исте нападе, по истом сценарију, карактеру и циљу потпуно идентичним конкретним описаним активностима и нападима и у другим селима општине Пећ која овде нису предмет доказивања, али наводи Рашковић акцију у Пашином пољу, Катунди и Ри, Накло, насеља у самом граду Пећи. Да су вршени напади и злочини у пећком насељу на идентичан начин као и злочини у Љубенићу, Пављану, Ћушки и Захаћу утврђујемо и из списка Окружног суда у Пећи против истих оптужених за злочине у насељу у Пећи које албанци називају Дарданија.

Изнете околности понашања припадника јединице којом командује командир Мртви су неспорне и оне су резултат доказног поступка у овом предмету па имају квалитет одлучних чињеница.

Овим чињеницама доказује се делатност свих оптужених као припадника Интервентног вода, на терену под командом Минић Небојше, односно под командом оптуженог Миладиновић Топлице, команданта 177. одреда, у нападу и расељавању у четири села, дакле активности су готово идентичне, исто или слично криминално понашање као систематско догађање указује да је у конкретним акцијама постојао образац злочина, односно редовно понављање, које није случајно, већ наређено, па самим тим и планирано.

Део тог обрасца јесу активности оптужених које сам поменуо, а тичу се Љубенића, тичу се Ћушке, Пављана и Захаћа, и које су доказане. У том смислу код постојања обрасца понашања, оптуженима и није била потребна посебна наредба а још мање упуство за напад и расељавање.

Учешће оптужених у нападу на село Љубенић и цивилно становништво у селу, доказује се исказима сведока Рашковић Зорана и А1.

Из исказа А1 види се да су Кастратовић Славиша, Срећко Поповић, Бобан Богићевић чистили свој део терена, тако што су улазили у куће, истеривали народ, односно цивиле и палили куће. На исти начин дејствовали су и други припадници јединице Булатовић, Николић, па и Мртви, Мишић, Момић, Шумадија.

Сведок Рашковић тврди да су у нападу учествовали Мртви, Кастро, Шумадија, Боске, Ћале, који су предводили групе, а потом и Бобан Богићевић, као и Дејан Булатовић, и други припадници јединице.

Сведок Рашковић објашњава да је задатак био да се Албанци натерају у збег према Албанији, која се налазила релативно близу, на више од 10 км, а након излазака Албанаца, да им се пале куће. Сведок Рашковић дакле потврђује наводе сведока А у погледу учешћа оптужених у нападу на село Љубенић.

Саласни су у потпуности да је извесни Лекић био главни „пироман“ у јединици, тј. да је у акцијама палио куће албанских цивила.

Из изјава бројних сведока Албанаца из села Љубенић који су овде дали изјаву произилази да је 01. априла рано ујутро, село напала и заузела српска војска, да је у напредовању и освајању села да су пуцали из свих оружја, у свим деловима села, по улицама, двориштима и кућама, чиме су по казивању сведока изазивали страх и пометњу међу становницима села. Наредили су Албанцима да напусте своје куће и скупе се у центар села, одакле ће бити депортовани за Албанију.

Тако сагласно исказују сведоци Албанци оштећени па међу њима: Екрем Јахмуратај, Мађун Алимехај, Незир Јахмуратај, Садик Бериша, Садик Јахмуратај, Зоје Хамзај, Џемал Хускај и многи други.

На основу изјава ових сведока види се да су српски војници спроводили насиље према становницима села које би затекли, утолико што су од појединих сељана тражили новац, пуцали у правцу Адема Харадинаја, Ибера Бушатија и у дворишту куће Фринзина Хускаја тукли поједине цивиле. Овакав напад се састоји у непрекидном и неконтролисаним пуцању из пешадијског наоружања од стране оптужених и имао је за последицу смрт четири лица која сам навео у изреци оптужнице, то су Бушати Адем. Што се тиче Бушати Адема сведоци Ибер Бушати, Гани Бушати, Елхаме Харадинај, Ђуле Бушати, Албан Бушати и Мифтар Укшинај у својим исказима објаснили су како је непосредно пред улаз у кућу Кадри Бушатија лишен живота Бушати Адем, чији су посмртни остаци касније нађени у Батајници и носе ознаку БА 05-500Т.

О смрти Хаџи Гогаја сведочи Фримсин Хускај у својој изјави Еулекс-у од 12.08.2010.године, а делимично и Бесим Хускај, који је у дворишту породице Хускај видео једно беживотно тело, управо на месту где је убијен Хаџи Гогај, док се лишавање живота Алимехај Хисена утврђује на основу исказа Укшинај Амруша, и на крају убиство Јахмуратај Смаила доказује се на основу исказа његове супруге сведока – оштећене Кумрије Јахмуратај.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тужиоче ја морам да Вас прекинем пошто оптужени сигнализирају да морамо да направимо паузу, више оптужених сад маше па Вас ја молим да уважите те разлоге и да направимо паузу у трајању од 15 минута.

За овим суд одређује паузу у трајању од 15 минута.

Седите, настављено у 16.50 након паузе ради одмора и присутни су сви браниоци, пуномоћници, оптужени и тужилац.

Огњен Радић није присутан, мења га адв. Ђорђевић.

**Заменик тужиоца за ратне злочине Драгољуб Станковић
наставља са изношењем завршне речи**

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Па ја сам отприлике стао отприлике тачка Б оптужнице која говори о тријажу и протеривању становника.

АДВ.ГОРАН ПЕТРОНИЈЕВИЋ: Опростите да не прекидам тужиоца, само молба ако може, тужилац се ваљда одморио, мало гласније, не чујемо, стварно не чујемо, пола ствари нисмо чули. Ако је то проблем нека седне, стварно није проблем, али не чује се.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Јел се чује ово преко звучника.

АДВ.ГОРАН ПЕТРОНИЈЕВИЋ: Па ја мислим да је сврха да ми превасходно чујемо и веће а не ови преко звучника они то слушају и онако, тако да.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро господине Петронијевићу тужилац ће говорити гласније. Хвала.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА:

Када је реч о овој тачки оптужнице која се тиче дакле тријажа и протеривања мушкараца, односно жена и деце и стараца из села сведоци оваквог понашања оптужених јесу пре свега оштећени сведоци Албанци из села Љубенић. На основу њих се утврђује да у спровођењу ка центру села да су српски војници вршили тријаж становника тако што су код куће Шоши Мухамеда задржали мушко становништво. О тријажу говори сведок, односно окривљени сведок А1 који наводи да је тријаж- одвајање мушкараца од жена, деце и стараца, вршен по наредби Минић Небојше у смислу да су жене и деца прешли на једну страну а мушкарци остали како он каже лево, неки то већ раде, неки не. Међутим сведок је јасно видео да то ради оптужени Булатовић Дејан, Мишић Сениша и други да би на крају рекао да су то радили сви оптужени припадници јединице интервентног вода.

Сведок Рашковић Зоран такође сведочи о раздвајању мушкараца из окупљене масе људи, да су тријаж радили искуснији борци, али описује и то да су се мештани и сами груписали видевши претходна одвајања. По мишљењу сведока оптужени у саставу ове јединице били су углавном прекаљени борци са искуством из претходних ратова на подручју Хрватске и Босне, пре свега мисли на Момић Ранка, Николић Милојка, Мишић Сенишу, док су Поповић Срећко, Кастратовић Славиша заједно са Момићем и Николићем били борци са искуством у ратним сукобима на Косову почев од 1998. године, као припадници резервног састава посебних јединица полиције. Ове околности неспорно и оптужени свако за себе потврђује ову чињеницу и околност на основу критерија које је дао Рашковић можемо закључити да су тријаж управо вршили ови искусни борци. Према томе оваква казивања указују на то да су оптужени Момић Ранко, Николић Милојко, Мишић Сениша, Поповић Срећко и Кастратовић Славиша имали активно учешће у тријажу утолико што би или непосредно раздвајали мушкарце од жена, деца и стараца, или би у току вршења тријажа пазили из непосредне близине да неко од окупљених и касније издвојених не пружи отпор или не побегне.

Сви сведоци оштећени тврде да је женама и деци наређено да напусте село и да наставе да ходају према Албанији, те да су припадници српских војних снага били у пратњи те колоне и усмеравали њихово кретање према путу ка Албанији, док су на лицу места, по завршеном одвајању Србин са црвеном траком према опису који дају Албанци то би био командир Мртви, рекао женама и деци да иду право у Албанију. Неке жене су у почетку одбиле да напусте

мушкарце, али су онда војници отворили ватру у ваздух вичући и псујући их и тако натерали да крену из села. Докази за ову јесу изјаве сведока Рашковића и А1. У нападу на ово село дошло је и до паљевина кућа током акције, како то исказује сведок Рашковић Зоран и А1. Број запаљених кућа и власника истих утврђује се на основу исказа сведока-оштећених: Шоши Дина, Амруш Укшинаја, Хамзај Мејреме, Елхаме Харадинај, Ђуле Бушати, Кумрије Јахмуратај.

О току стрељања говоре сведоци оштећени, који су преживели стрељање и који су непосредни очевици почетка и тока стрељања.

Тако Садик Јахмуратај и Мађун Алимехај сагласно наводе да је након одласка последње групе жена и деце, издато наређење за ликвидацију. Наредбу је издао „онај вођа који је стајао ниже у истој улици довикнуо нашим чуварима „шта чекате, крените на посао“. Даље сведоци сагласно наводе: „први је запуцао припадник са редеником муниције преко груди, који је наредио да сви легну на земљу“. Сведоци сагласно наводе да је постојала могућност да је било пуцњаве и са горње и са доње стране, али чим је почела пуцњава сви окупљени су „тог тренутка изгубили контролу“ тако нису могли да примете колико њих и одакле пуца. Према изјавама ових сведока звучало је као да су сви пуцали, али са почетним рафалима оба сведока су пала на земљу.

На тај начин исказују и сведоци Бесим Хускај, Гаши Бушати, Исуф Авулахај, Шефћет Боди, Џевдет Аличкај, Мађун Алимехај, управо сведоци који су преживели стрељање и који наводе да су са првим пуцњевима пали на земљу. Из ове чињенице произилази логичан закључак да нису могли да дају поуздан податак о броју оних који су пуцали према њима, јер оно што карактерише исказе ових сведока јесте чињеница да су се сведоци налазили највероватније у првим редовима, најближе до припадника који су вршили егзекуцију, али да су сви они са првим пуцњевима пали на земљу, у већини случаја на стомак главу прислонивши уз тло, да се нису померали, правећи се да су мртви, тако да нису ни могли да виде да ли је и колико припадника војске наставило са пуцњавом. Сагласни су једино у томе да су чули дуге рафале, а по престанку и појединачне пуцње.

Имајући у виду ову чињеницу и чињеницу да сведоци прецизно описују оптуженог Булатовића који је тога дана једини носио пушкомитраљез М-84 и да је имао укрштене реденике на грудима из чега произилази и основ за закључак да они препознају Булатовића. Поред тога идентификацију извршиоца дају нам сведоци Рашковић Зоран и А1.

У својој изјави по члану 504 бившег ЗКП-а сведок Рашковић наводи: „прилазећи ка центру села, заједно са Кастром, Бобаном и том тројицом из групе видео сам око 60-80 људи мушкараца сабијених на гомилу и окупљених испред зида у близини џамије и Мртвог, Шумадију, Боскета, Сенишу, Ђалета, Бубу, Бату Лекића и још десетак војника из испред њих како их све надзиру“.

На идентичан начин исказује и А1 наводећи да су око издвојених цивила били распоређени сви припадници јединице, са задатком да пазе да неко не побегне или да неко не пружи отпор, у смислу обезбеђења тог дела где су окупљени цивили-мушкарци. Стајали су тако непосредно испред, са доње и горње стране издвојени наводећи са горње стране су стајали Бобан Богићевић,

оптужени Кастратовић Славиша и други, а да су у близини окупљених стајали још и Була, Мишић, Мртви, Ранко и други припадници јединице.

Према изјавама ових сведока након одласка последње групе жена и деце пок.Минић Небојша, најпре, пуцањем из свог оружја лишава живота оштећене Харадинај Адема и Бушати Уку. Ова чињеница је неспорна и утврђује се на основу исказа свих саслушаних сведока-оштећених и наравно сведока Рашковић Зорана и А1. Потом је Минић издао наредбу да се сви издвојени цивили стрељају.

Ко је вршио стрељање казује нам Рашковић Зоран и А1.

Рашковић Зоран у својој изјави која носи број КТРН-19/05, од 18.01.2011.године наводи: Мртви је наставио да пуца у гомилу људи, а одмах за њим као по немој команди то су учинили и Шумадија, Боске и Синиша. На главном претресу сведочи да у гомилу људи наставља да пуца и Була, као и момак кога Мртви тера да пуца. На главном претресу приликом суочења у лице каже Мишић Синиши „видео сам те у селу Љубениће како из рафалне, рафално из пушке калашњиков пуцаш у гомилу од осамдесет људи испред цамије ту сам те видео да пуцаш у људе“/ГП 28.12.2011.године.

Присутан на лицу места, А1 је видео и чуо како Небојша издаје Ранку Момићу наредбу „скупите момке да стрељају г...“. И даље: „Ранко Босанац је био ту није говорио «ти, ти», али углавном ту су се људи већ били скупили. Даље наводи у стрељачком воду види три лица, против којих се води посебан поступак, али и Булатовић Дејана, Мишић Синишу, Николић Милојка, и Момић Ранка. Булатовић је први испалио рафал према његовом казивању а затим су почели рафали са стране где је видео да стоје Мишић, Николић и Момић.

Дакле из оваквих цитата можемо закључити да су искази Рашковић Зорана и исказ А1 апсолутно сагласни у погледу оних који су пуцали према издвојеним мушкарцима.

Остали стајали су са пушком у руци у непосредној близини а то су били оптужени Поповић Срећко, Богичевић Бобан, Кастратовић Славиша као и други припадници јединице које нису идентификовали и њихов је задатак био да неко од издвојених не пружи отпор и да пази на издвојене.

Приликом давања исказа оба сведока Рашковић и А1 нацртали су скице својом руком на којој су објаснили где се који налази у току егзекуције одакле су, са које позиције су то посматрали. Извршили смо и увид у фотографије из фото албума „Љубенић“ који приказују место стрељања. Све ово што је урађено скице и фотографије апсолутно потврђује исказе оба сведока.

По завршеном стрељању, оптужени Николић Милојко газећи по телима погинулих и рањених проверавао је ко од стрељаних лица даје знаке живота и у њихове главе испаливао појединачне пројектиле из аутоматске пушке, како Рашковић сведочи, говорећи: „још се копрцаш балија“, „Па зар и ти Алија“ што се утврђује на основу исказа сведока Рашковића.

Потврду оваквог исказа сведока Рашковића налазимо у изјавама сведока оштећених Албанаца који су били рањени у овом стрељању и лежали на земљу правећи се да су мртви али су чули, после рафалне паљбе појединачне пуцње, сведок Бесим Хускај наводи да је неко згазио чизмом на његов врат у моменту

када је те појединачне пуцње чуо, да је и после тога чуо појединачне пуцње, после тог гажења.

Идентитет и број лица лишених живота тога дана у Љубенићу утврђује се на основу исказа сведока, документације о ексхумацији, обдукцији тела и идентификацији из Батајнице, које носе ознаку БА 03 и БА 05, такође и на основу документа-записника о ексхумацији, обдукцији и идентификацији пронађених на локацији гробље Пећ, Канцеларије за судску медицину УНМИК, као и на основу списка убијених и несталих лица после догађаја у Љубенићу, 01.04.1999.године, које смо добили од ЕУЛЕКС-а.

Из исказа сведока оштећених, блиских и даљих рођака убијених цивила, а овде пре свега мислим на Дин Шошија, Мифтар Укшинај, Амруш Укшинај, Садика Јахмуратај, Вукотић Марка, Бесим Хускаја, Хамзај Мејреме, Елхаме Харадинај, Ђуле Бушати, Албан Бушати, Кумрије Јахмуратај, Кумрије Хамзај и Хускај Хајрије утврђује се претежно број и идентитет убијених лица које сам навео у оптужници, потврђује се и чињеница да су сва стрељана лица тога дана у Љубенићу били цивили, осим тога из документације из Батајнице о прегледу посмртних остатака који су извршили вештаци, потврђује се да су посмртни остаци убијених били у цивилној одећи.

По извршеном убиству посмртни остаци убијених 34 тела уз учешће комуналне инспекције града Пећи пребачени су и похрањени у масовну гробницу у Батајницу.

О томе нам сведочи и овде говорио Вукотић Марко којег је Слободан Влаховић директор комуналног, сутрадан 02.априла, обавестио о злочину и рекао му да је ангажовао камионе комуналне службе и раднике исте службе да оду у Љубенић и покупе лешеве из села. Посмртни остаци четири тела нису пронађена са списка који сам изнео у оптужници. Да су ова лица стрељана потврђује се изјавама сведока албанаца који су видели њихова убиства.

Поред убистава овде имамо и извесна лица која су била рањени такође, то се може видети из изреке оптужнице а број рањених који су преживели стрељање утврђује се на основу исказа управо тих преживелих који су сведочили у овом предмету а чија су имена наведена у диспозитиву измењене оптужнице.

Обзиром да су имена оштећених и с обзиром на време које имам за ово ја не бих сад помињао појединачно имена, али бих хтео да дам напомену да су имена, за свако име постоји апсолутно идентификациони податак у смислу године рођења, име оца и тако даље.

О нападу на село Ђушка у јутарњим сатима 14.05.1999.године сведоче нам сведоци Тахир Келменди, Мустафа Хисфукај, Хазир Бериша, Реџ Келменди, Хаџи Чеку, Халит Гаши, Шпреса Келменди, Сабрије Љуши, Муј Гаши, Ерзен Љуши, Зоран Рашковић и А1.

На основу изјаве оштећених произилази да су припадници војске подељени по групама, како је то видео сведок Реџ Келменди, Халит Гаши, Хаџи Чеку, најпре напали на део села који се налази ближе регионалном путу Пећ-Приштина, на насеље породице Гаши и породице Келменди, потом насеље породице Чеку и насеље „Дечанска Махала“, након чега су напредујући са нападом пуцањем у ваздух или испред ногу становништва ових насеља, истерали

из кућа и приморали да се окупе у центар села у насељу Хасан Бећ. Тако су по изјавама Исе Гашија и Хазира Берише, у напредовању према центру села напали на цивиле у њиховим породичним кућама.

За тужилаштво су ови наводи од значаја у смислу потврде веродостојности изјава два сведока Рашковић Зорана и „А1“, који на сличан начин описују почетне догађаје у селу, наводећи да су у нападу учествовали оптужени Поповић Срећко, Кастратовић Славиша, Богићевић Бобан, Момић Ранко, Николић Милојко, Мишић Синиша, Булатовић Дејан и Сокић Абдулах, заједно са за сада неутврђеним припадницима 177.ВТОд.

Разлике у њиховим изјавама, мислим на изјаве А1 и Рашковића у овом делу постоји у погледу броја и састава тих група који нападају прво, што тужилаштво сматра логичним с обзиром на протек времена, али се не доводи у питање само постојање група, присуство и противзаконито деловање оптужених у селу Ћушка 14.маја 1999.године.

Међутим, њихове изјаве су апсолутно сагласне када је у питању наређење за напад и циљ акције.

Што се тиче догађаја у насељу породица Гаши и породице Ибиша Кељмендија детаљно је ситуација у овом насељу описана од стране сведока Халит Гаши, Незира Тахирукаај, Бетим Гаши и А1.

Идентификацију извршиоца најбоље даје А1 који међу извршиоцима напада на цивилно становништво у овом селу идентификује оптужене Поповић Срећка, Богићевић Бобана, Булатовић Дејана и Сокић Абдулаха, који учествују у претресању и присиљавању цивила из овог насеља да се окупе у двориште Брахима Гашија.

Даље наводи да се током претреса чула кукњава, пуцање од стране оптужених, да је био општи хаос. Окупљеним цивилима, пре свих Сокић и извесни Бато Лекић наредили су да крену правац Пећ према Албанији. Како су неки цивили били неодлучни, нису били сигурни да ли да крећу или не, сви су заједно пуцали у ваздух или испред ногу окупљених и тако приморали да крену из села према Пећи, пошто су претходно предали лична документа, новац и златан накит.

А1 исказује и да су породичне куће у овом насељу паљене и каже: „лично сам видео и гледао како професионално пали прве две, три куће у селу, на почетку села, извесни Бато Лекић“.

Исказ А1 у сагласности је са казивањем сведока Албанаца који на готово идентичан начин описују догађаје у овом насељу, па му с тога треба поклонити пуну веру.

Осим тога оптужени Богићевић Бобан признаје да је претресао куће на почетку акције пре него ће наводно напустити село по наредби свог командира, и потврђује да је био у групи коју је предводио опт.Поповић Срећко, као и да је са њим био А1 и још двојица.

О догађају у насељу породице Чеку сведоче Хаци Чеку, Ифете Чеку и сведок А1.

Из исказа поменутих сведока, јасно је да су припадници Интервентног вода у атмосфери страха од окупљених чланова породице Чеку одузимали новац, драгоцености и лична документа.

Идентификацију оптужених у овом догађају односно извршиоца даје сведок А1, док оптужени Поповић сам признаје своје присуство у дворишту породице Чеку, иако тврди да је након разговора са Хасаном Чекуом, овај део села напустио.

А1 наводи да је са групом коју је предводио оптужени Поповић, после догађаја у претходном насељу, дошао до дела села где живе породице Чеку и прикључио се групи коју је предводио Мртви са Мишић Синишом, који су заједно са НН припадницима надзирали у једном дворишту окупљене цивиле.

Њима се у таквом надзирању придружују оптужени Поповић, Богићевић, Сокић и Булатовић по изјави А1. Од окупљених цивила присутни оптужени Поповић Срећко је одузео и поцепао лична документа, док је опт.Мишић био активан у одузимању накита и новца од цивила.

Након тога на исти начин као и цивиле из претходног насеља, сви оптужени су приморали да цивиле окупљене у насељу Чеку силом оружја да на тракторима напусте село, да изађу на регионални пут и напусте село Ћушка, како сведокиња Ифете Чеку наводи, речима: “бежите за Албанију”.

У нападу на цивиле који су живели у насељу „Дечанска Махала“ учествују и оптужени Момић Ранко и Николић Милојко, што се доказује исказом сведока Рашковић Зорана, који тврди да је Момић био вођа једне од група, те да су са њим били извесни Мемо, док сведок А1 потврђује такву изјаву и наводи да је са оптуженим Момић Ранком тога дана био и Шумадија– Николић Милојко.

У том смислу сведок Рашковић наводи у истрази да је видео Момића и Николића да најпре одлазе према насељу Дечанска Махала, односно према насељу како он описује, а након извесног времена из правца насеља, долазе, враћају се у центар села заједно са собом воде по 5-6 Албанаца, неке успут истоварају из трактора, вршећи тријаж издвајајући оне за које сматрају да су војно способни.

Из оваквих изјава следује логичан закључак да су оптужени Момић и Николић, дејствовали заједно у одласку у насеље, у самом насељу и у повратку у центар села, при чему није од значаја да ли су то радили у једној групи или заједно као вође две групе.

У истрази оптужени Момић признаје да је био у Ћушкој и да је наређење било да се село комплетно исели, да се мештани упуте у колони према Албанији, по ком наређењу је током акције и поступао, па је предузимајући радње у том циљу протеривао албанско становништво.

Момић Ранко даје опис дела села у којем се налазио наводећи у истрази: „ишли смо десном страном села, значи задње куће, можда километар, можда два, истеривали смо људе из куће. Имате ли оружја? Немамо. Ајмо напред људи. Где су жене и дјеца били, њима колико сам могао толико сам им помогао...” и даље: “видите, ту су овај рекли да се цијепају документа...свима је и мени између осталог”.

Према изјавама сведока оштећених „Дечанска махала“ се управо налази на месту које описује Ранко Момић, дакле уз главни магистрални пут, идући десном страном села, на крај села, последње куће до Бистрице.

Из исказа сведока Халита Гашија, Зелфије Гаши, Туше Гаши, Реџ Кељменди и Муј Гаши можемо закључити да су 40 чланова породице Гаши, жене, деца и старије особе оптужени приморали, значи Ранко Момић и Николић, приморали да се сви попну на један трактор са приколицом и напусте село и крену пут Албаније, пошто су претходно били приморани да предају лична документа, златан накит и новац, како се то види у изреци оптужнице.

Последице напада на цивиле у насељу Чеку огледају се у смрти два лица - Чеку Кадрије и Чеку Хасана, чији су посмртни остаци спаљени у Кадријиној кући, односно Хасановој штали, у насељу Чеку, што се утврђује на основу исказа сведока Хасана и Ифете Чеку.

У прилог томе говори нам садржина документа који се зове Обдукциони записници Института за судску медицину универзитета Јужне Данске од 19.августа 1999.године из којих се види да су код посмртних остатака Кадри Чекуа, уочене повреде повреде - 6 улазних рана на леђима нанетих ватреним оружјем и да је то узрок смрти ране од ватреног оружја, док је тело Чеку Хасана, тешко нагорело, уочене повреде рана на слепоочници.

Последице напада у насељу „Дечанска Махала“ огледа се у смрти два лица Гаши Хакија и Гаши Селима, чији су посмртни остаци нађени спаљени у кући Гаши Халита. О њиховом страдању говоре сведоци очевици Туше Гаши, Зелфије Гаши, Гаши Халит који сагласно изјављују да су Селим и Хаки Гаши убијени у Хакијевој кући коју су нападачи запалили заједно са телима убијених и тела су потпуно изгорела.

С друге стране из обдукционих записници Института за судску медицину истог универзитета, дакле, Јужна Данска види се да су тела убијених тешко нагорела, код Хаки Гашија је узрок смрти лезије од ватреног оружја, а код Гаши Селима узрок смрти није поуздано могао бити утврђен, због паљевине уништених остатака претпостављени узрок смрти је убиство.

Окупљање становника у центар села Хасан Бећ сагласно описују сведоци-оштећени: Ајша Кељменди, Фатима Љуши, Шпреса Кељменди, Ерзен Љуши, Хазир Бериша, Иса Гаши, Сабрија Љуши, Ардијан Кељменди, Лирије Ф. Гаши, као и сведок Рашковић Зоран и А1.

Део мештана је, након што је опљачкан у својим двориштима и након што су им запаљене куће, протеран уз пуцњаву и приморан да дође на ово место, док су остали, преплашени пуцњавом и паљевинама у селу, бежећи јединим слободним правцем, дошли у насеље Хасан Бећ.

Сведокиња Ајша Кељменди, сведочећи о овом догађају, описује како су терајући их према центру села војници пуцали у вис, наредивши мушкарцима, женама и деци да се крећу држећи руке на потиљку. Према изјави Ардијана Кељмендија, на том месту било је окупљено око 200 мештана села. Хазир Бериша наводи да је само у делу села, у насељу Хасан Бећ, упаљено више од 15 кућа.

Опокољене становнике оптужени, припадници Интервентног вода, су на овом месту пљачкали, отимали им новац, златан накит и лична документа. Решени да одузму све вредно, оптужени су тукли мушкарце, претили, пуцали испред ногу и изнад глава опкољених, користећи бруталне и бескрупулозне методе.

Након тога сви оптужени су вршили тријаж одвојивши мушкарце на једну, а жене и децу на другу страну. Према изјавама сведока-оштећених најактивнији у том тријажу био је опт. Поповић Срећко којег препознају готово сви сведоци оштећени Албанци.

Део жена и деце под претњом оружјем приморан је да уђе у двориште куће Саљија Гашија, док су остали принуђени да уђу у двориште Хакија Гашија, где су поново пљачкани и застрашивани оружјем.

Сведок Сабрије Љуши наводи да су од њеног супруга Љуши Рамиза узели дете од две године и бацили га њој у наручје, а Рамиза издвојили. Из изјаве Рашковић Зорана види се да је оптужени Кастратовић Славиша на овај начин издвојио ошт.Рамиза и ставио га у врсту са осталим мушкарцима који ће касније бити стрељани.

Сведок Ардијан Кељменди описује како су Јетмира Кељмендија, тада дечака, скинули до голе коже, јер су сумњали да код њега постоји сакривени новац.

Дакле, на ове начине, припадници јединице којој су припадали оптужени застраживали су мештане, који су преплашени за животе најближих, нарочито деце, безпоговорно поступали по наредбама.

Да су се сви оптужени на начин на који описују сведоци понашали потврђује А1, који говорећи о издвајању мушкараца из масе окупљених цивила каже: „Сви смо учествовали у томе, сви смо одвајали, не може нико да ми каже да није то радио..“

У непосредној близини издвојених којих је било 32, распоредили су се, а потом стајали са пушкама у руци оптужени Поповић Срећко, Сокић Абдулах, Богићевић Бобан, Булатовић Дејан, Кастратовић Славиша, Николић Милојко и пазили да неко од издвојених мушкараца не пружи отпор или не побегне, а за то време оптужени Синиша Мишић и Момић Ранко вршили пљачкање имовине издвојених, одузевши им лична документа, новац, златан накит и све драгоцености које су поседовали, како је то приказано у тачки в. оптужнице

Овакво чињенично стање утврђује се на основу исказа сведока-оштећених Кељменди Шпресе, Љуши Сабрије, Љуши Ерзена, Бериша Хазира, Кељменди Реца, Гаши Исе, Кељменди Ардијана, Лирије Гаши, Гаши Фатиме, Кељменди Ајше, Тахирукај Незира, Лирије Ф. Гаши, Гаши Муја, Кељменди Ајше, Кељменди Тахира, Гаши Туше, као и седока Рашковић Зоран и А1, те делимично и на основу исказа оптуженог Сокић Абдулаха.

Интересантна је изјава Сокића који каже и детаљно описује догађаје у центру села. По Минићевом наређењу, припадници јединице истеривали су мештане из кућа и окупљали их у центар села, овде оптужени Сокић говори о школи као центру села, где су их најпре опљачкали, затим извршили тријаж,

одвојивши војноспособне мушкарце, док су женама, старцима и деци наредили да на тракторима напусте село.

Даље описује, да је отприлике половина припадника јединице од њих 20-так колико их је било у акцији, стајала око издвојених мушкараца, направивши једну врсту обруча, како би пазили да их нико не нападне, док су остали вршили егзекуције. У обручу су војници били удаљени један од другог 10-15м, а поред сваке куће у којој су сељаци побијени, био је по један борац. Минић је наредио да се тако позиционирају. Пре извођења група за убијање, Мртви им је наредио да опколе издвојене мушкарце и распоредио ко ће где од војника да стоји.

Овакво казивање оптуженог Сокић Абдулаха, као што се може видети, у сагласности је са казивањем свих поменутих сведока, па нема разлога да му се у овом делу исказа не верује.

Радње незаконитог расељавања из центра села Хасан Бећ

О овим радњама сведоче сви сведоци оштећени, затим Зоран Рашковић и сарадник А1. Карактеристичне су изјаве сведока Лирије Ф. Гаши која каже: „После су нас извели на пут и рекли е сад идите за Албанију или за Црну Гору“.

Сабрија Љуши описује да су издвојени мушкарци стрељани, а њихова тела запаљена и да је осећала страشان смрад када је од стране војника наређено да се сви погну на трактор и крену пут Албаније.

Такође сведок Фатима Љуши каже: „Око нас се само чуло питање „Аха, јесте хтели НАТО, хоћете НАТО, хоћете Албанију идите сад према Албанији“, што потврђује сведок Туше Гаши наводећи „онда су рекли «ви сте тражили Албанију, па сад ћете ићи тамо и ми ћемо вас послати тамо».

Последица напада у центру села Хасан Бећ

утврђује се из исказа сведока и огледа се у смрти више десетина лица, па је тако:

-Мухарем Гаши убијен у кући Ајета Гашија; његово тело пронашао је његов син Муј Гаши

-Чауш Љуши, пронађен устрељен у пољском ВЦ, у близини куће Ајета Гашија, о његовој судбини сведоче А1, Фатима Љуши, Сабрије Љуши, Ерзен Љуши.

Из обдукционог записника Института за судску медицину Универзитета Јужне Данске за Чауш Љушија види се да је узрок смрти прострелна рана кроз срце и леву бедрену кост.

Последице овог напада се огледа у смрти Гаши Ибиша, Сали Реџ и Бериша Авдија.

О убиству Гаши Ибиша сведочи Реџ Келменди који наводи да је убијен у дворишту породице Ибиша, али да је тело пронађено у кући Адема Гашија.

Сведок Сабрије Љуши је пронашла посмртне остатке Гаши Ибиша на улазу у кућу Сали Реџе, што потврђује и сведок Садик Гаши, Ардијан Келменди. Сведок Сабрија Љуши такође је видела тело Салија Реџе које је било покривено његовим сакоом и скроз исечено.

Сведок Хаки Гаши, видео леш Бериша Авдије на пољани близу школе, у дворишту његове куће која се налази поред магистралног пута који води ка Приштини, што потврђује и сведок Тахир Кељменди.

Из обдукционих записника произилази да је код Гаши Ибиша наступила смрт услед четири ране од ватреног оружја, а узрок смрти код Бериша Авдија ране од ватреног оружја, уз напомену да је на телу покојног уочено је чак 10 улазних рана од ватреног оружја.

Такође су смртно страдали Гаши Ахмет, Гаши Брахим, од оца Шабана, Кељменди Бесим, Кељменди Ердоган, Кељменди Брахим, Кељменди Ментор, Љуши Сефедин, Авдиљај Хасан и Љуши Рамиз, чији су посмртни остаци спаљени у кући Дема Гашија о чему детаљно сведочи Реџ Кељменди, који је преживео ову групну егзекуцију, као и сведоци Ајша Кељменди, Сабрије Љуши, Лирије Гаши, Хаки Гаши, Ардијан Кељменди.

Ајша Кељменди сведочи да су њен син Ердоган и супруг Бесим Кељменди убијени у овој кући, да је пронашла тело Ердогана и идентификовала у истој кући. За Бесима тврди да је био убијен и да је његово тело скроз изгорео.

Сабрије Љуши сведочи о убиству Рамиза Љушија као Љуши Сефедина, а сведок Ардијан Кељменди сведочи о убиству своје браће од стрица Ердоган Скендер Кељменди, Брахим Суљ Кељменди и Ментора Шабана Кељмендија.

Сведок Реџ Кељменди казује о убиству Ахмета Гашија, Кељменди Бесима, Кељменди Ердогана, док сведок Хаки Гаши је видео лешеве убијених у кући Дема Гашија и препознао Ахмета Гашија.

И у овом случају рађена је идентификација, односно обдукција поменутог Института, па се из њихових налаза види да су посмртни остаци оштећених који су страдали у кући Дем Гашија тешко нагорели, да на појединим остацима недостају делови тела, лобања, руке и ноге. Тело Ахмета Гашија, осим кичме, потпуно изгорело, ране су нанете ватреним оружјем, узрок усмрћења стоји у овим записницима оштећених Гаши Брахима, Кељменди Ердогана, Кељменди Ментора, Кељменди Бесима, а код Гаши Ахмета, Љуши Рамиза је претпостављено убиство.

Том приликом убијени су и Љуши Сефедин и Авдиљај Хасан, доказе за убиство ових лица налазимо само у изјавама сведока, док се ова два лица воде као нестала, јер њихови посмртни остаци нису пронађени.

У истом догађају у селу Ћушка 14.05. оптужени Булатовић Дејан силом оружја од окупљеног становништва издваја Расим Раму, Шаља Мухамеда, Гаши Дервиша Брахима и спроводи их кроз капију дворишта Расима Раме где их је стрељањем лишио живота.

У доказном поступку испитани су бројни сведоци-оштећени који су износили своја сазнања о овим убиствима. О убиству Расима Раме, Мухамета Шаље и Ибрахима Дервиша Гашија, које је описано у оптужници. Потребно је осврнути се на чињеницу да су они у значајном делу другачије, посебно у погледу начина ликвидације исказивали.

Тако св.Бетим Гаши у својој изјави датој ЕУЛЕКС полицији од 10.03.2010.године, по захтеву тужилаштва, наводи да није видео шта се догодило у дворишту, јер је био иза зида, али је чуо како причају, из чега је он могао да

закључи да су српски војници једног по једног одвели у двориште Расима Рама: Мухамеда Шаљу и Расима Раму, па Ибрахима Гашија. Такође је чуо рафалну пуцњаву из аутоматског оружја.

Међутим, овај сведок на недовољно одређен начин говори о тим убиствима у истрази, а током претреса чак и контрадикторно - најпре описује начин и место тих убистава, као да је био непосредни посматрач истих, па тако наводи да је нпр. Рама убијен испред своје куће у дворишту, Шаља на 2.спрату, док Гаши испред једне шупе.

Но, у каснијем току испитивања изричито наводи да није могао да их види.

У односу на исказ овог сведока, тужилаштво сматра да се он, у делу који се односи на описана убиства, мора посматрати само у склопу свих других изведених доказа. Сведок неспорно поседује знања о лишењу живота ова три лица, али да она, због изражене непрецизности и нелогичности у добром делу, нису непосредна, већ израз његових претпоставки и података које је засновао на туђем искуству.

Једини сведок очевидац овог троструког убиства је А1, који је видео Булатовић Дејана и извесног Мацу Вуковића где су издвојили три цивила и непосредно у близини поред зида лишавају их живота и то оптужени Булатовић пуцајући из митраљеза, наводећи А1: “Када су дошли до зида ту су људи окренути и почели су рафали по њима из пушкомитраљеза.”

Оваквом казивању А1 треба поклонити веру, имајући у виду да је он једини очевидац овог троструког убиства, а нарочито с обзиром да је у сагласности са налазима садржаним у обдукционим записницима за ова три.

Наиме, из ових записника произилази да ова три оштећена имају велики број улазних рана на предњој страни тела, углавном у пределу груди, стомака и главе, што потврђује да су у тренутку лишавања живота били окренути лицем ка извршиоцима, како то тврди А1.

Осим наведеног, сведок Ђазим Шаља, који је догледом посматрао догађаје у насељу Гаши, посебно наглашава да је један од извршилаца ових убистава носио митраљез.

Да је оптужени Сокић Абдулах лишио живота Гаши Суљу такође у центру села и лишио живота оштећеног Гаши Суљу и Гаши Скендера, потврђује А1, који је видео да је оптужени Сокић Абдулах приморао оштећене да се крећу према помоћном објекту гурајући их и ударајући цеви своје пушке у леђа, а затим их на самом улазу објекта лишио живота пуцајући им у леђа. Међу фотографијама из фото албума „Ћушка...“, препознао је двориште куће Ајета Гашија, објекте о којима говори и кућу, указавши на место убиства, које се налази на улазу у помоћни објекат без врата и у близини улаза-балкона у кућу Ајета Гашија.

Оваквом казивању сведока А1 треба поклонити веру, с обзиром да је са потпуном сигурношћу, као место извршења препознао двориште Ајета Гашија и објекте у њему, где су, како је утврђено, пронађена тела Суља и Скендера Гашија. Сведок А1, тачно је посведочио да су објекти запаљени, како је то утврђено и казивањем сведока оштећених.

Осим тога, А1 наводи да је по извршеном убиству извесни Бата Лекић запалио кућу, заједно са телима убијених. Са друге стране сведоци Лирије Гаши, Лирије Ф. Гаши, Фатима Гаши и Муј Гаши су видели да гори кућа Гаши Ајета, потврђујући овакав исказ.

Поред наведеног, казивању А1 треба поклонити веру, нарочито обзиром на наводе садржане у обдукционим записницима за ова два лица. Из обдукционог записника за Суљ Гашија, недвосмислено произилази да је лишен живота пуцњевима у леђа, док у обдукционом записнику за Скендера Гашија стоји да има ране нанете ватреним оружјем у пределу леђа и гуди. Тело Суљ Гашија је умерено нагорело, док је тело Скендера Гашија тешко нагорело. Изнето упућује на закључак да је извесни, како каже А1, Бата Лекић померио тела унутар куће коју је запалио, како би тела изгорела са кућом. Овакав сценарио је реалан обзиром на чињеницу да су и сва тела убијених цивила тога дана у селу спаљивана заједно са кућама.

Имајући у виду да је верзија убиства коју даје А1 на овај начин потврђена, није од утицаја чињеница да сведоци оштећени који су после овог догађаја видели тела покојних, нису сагласни у погледу тачног места где су тела нађена.

Тако сведок Хаки Гаши, који тврди да су оба тела пронађена у ходнику куће, сведок Лирије Гаши каже да је тело Суљ Гашија нашла на балкону, Фатима Гаши, да је тело супруга нашла у ходнику, али није видела тело Скендера Гаши, што је и разумљиво јер је тело потпуно изгорело, док сведок Садик Гаши каже да је Скендерово тело нађено у купатилу. Оваква казивања указују да су тела највероватније померана, а имајући у виду чињеницу да су сведоци тела видели тек сутра дан.

И док су оптужени Поповић Срећко, Сокић Абдулах, Богићевић Бобан, Кастратовић Славиша, пазили да неко од издвојених мушкараца не пружи отпор или не побегне, опт.Момић Ранко и опт.Николић Милојко у кући Азема Гашија врше убиство групе од 11 цивила, које сам навео у тачки г. трећи став измењене оптужнице.

Ове оптужене као извршиоце идентификовао је сведок Рашковић, који је био очевидац издвајања и одвођења ове групе цивила из центра села, изласка оптужених и паљења куће са телима након „обављеног посла“, како је то детаљно описао у својим изјавама на главном претресу.

Оштећени Иса Гаши, који је једини преживео стрељање, исказује да су оптужени непосредно пред стрељање од оштећених поново тражили новац. Остали мештани оштећени нашли су спаљена тела убијених, која су сахранили у заједничку гробницу. Ради се о сведоцима Ардијан Кељменди, сведок Тахир Кељмени, Хазир Бериша, Ајша Кељменди, који потврђују да су у овом догађају страдали 11 лица која сам навео у оптужници.

Из обдукционих записника Института за судску медицину Универзитета Јужне Данске произилази да су сва лица која су дански форензичари пронашли, а који су према изјавама сведока убијени у овој кући тешко нагорела. Код пет тела недостаје лобања и поједини делови тела, ране од ватреног оружја уочене су код оштећених Гаши Емина, Гаши Рама, Гаши Халила, Љуши Уке, и Динај Исмета. Тела покојних Кељменди Скендера, Кељменди Дема и Гани Авдиља

нису пронађена. Њихова смрт се доказује исказима горе сведока које сам навео, дакле, Иса Гаши, Ардијан Кељменди, Тахир Кељменди, Хазир Бериша и Ајша Кељменди говоре о убиствима ових лица.

Након овога оптужени Булатовић Дејан, заједно са још три НН припадника 177 ВТО вода Пећи, води групу до куће Гаши Сахита. У кући из пушкомитраљеза лишава живота девет цивила. Девет цивила навео сам у тачки г. четврти став измењене оптужнице.

Према изјави сведока оштећеног Бериша Хазира оптужени Поповић Срећко је групу мушкараца поделио на два дела, говорећи ви лево ви десно, па је једна група у којој се налазио Хазир Бериша одведена у кућу Гаши Халита.

Сведок Рашковић наводи: «видим «Галета, да се одвојио са десетак људи и знам да је Булат тај пошао са њим, знам због митраљеза, одвојио се на десну страну од мене како сам ја гледао.»

По изјави сведока оштећеног Хазир Берише тада су лишена живота сва лица која стоје у оптужници, да их не помињем.

Сведок Фатима Љуши видела је сина Аријана да је тамо био са мушкарцима и да је држао руке на потиљку, а сведок Сабрије Љуши тврди да су издвојени и стављени у групу са мушкарцима три Рамизова брата: Сефедин, Џафер и Абдулах.

Хазир Бериша, као сведок који је преживео ово групно стрељање, са сигурношћу је препознао оптуженог Булатовић Дејана, као једног од тројице који су пуцали у њих. Како наводи, опт.Булатовић Дејан стајао је у средини и пуцао из пушкомитраљеза, док су још двојица непосредних извршилаца пуцали из АП – аутоматске пушке. Из Извештаја ЕУЛЕКС-а – Јединица за ратне злочине о поступку фото идентификације, предмет број 031-10-ЕУСЦ 3 од 22. августа 2012. године, произилази да је сведок Хазир Бериша, након што су му приказане четири фотографије означене бројевима од 1 до 4, препознао Булатовић Дејана, као лице које је тога дана носило пушкомитраљез и пуцао у њега и групу људи. Сличност је огромна каже сведок Хазир Бериша.

Након рафалне паљбе, извршиоци су приступили „оверавању“ цивила пиштољем из непосредне близине, а затим су кућу са телима запалили, исказује сведок.

Из обдукционих записника Института произилази да су сва лица која су дански форензичари пронашли, а који су према изјавама сведока убијени у овој кући тешко нагорела. Највећи део тела и екстремитета фали код Гаши Муса, док код осталих недостају лобање. Ране од ватреног оружја уочене су код Гаши Џафера, Љуши Абдулаха, Љуши Аријана и Љуши Скендера. Док се код Љуши Гатера, Аљијај Зеџира и Краснићи Емруша, ради о сумњи на убиство или како је наведено о претпостављеном убиству. Тело Шаља Исуфа није пронађено, али се о његовом убиству сазнаје на основу исказа сведока Хазира Берише који га је видео у кући у којој је лишен живота.

Број убијених цивила у Ћушкој, чији су посмртни остаци углавном спаљени, као и број спаљених и уништених кућа утврђује се не само исказима саслушаних сведока, већ и на основу докумената ОСЦЕ Мисија на Косову.

Тако на пример из извештаја који носи референтни број ДН464-228 са локације Ћушка произилази да су дански форензичари у масовној гробници на локацији Ћушка 1 у Ћушкој пронашли 42 тела која су сахрањена, од тога 38 тела су била спаљена, док 4 тела нису. Лица су убијена 14. маја после 7 сати.

Из извештаја о обдукцији Института за форензичку медицину Универзитета у Данској, садржи се извештаји о прегледу и обдукцији 36 лешева ископаних на локалитету Ћушка. Из обдукционих записника види се да је већина тела изгорела или нагорела, некима недостају делови тела, те да је код неких тела утврђен узрок смрти у виду прострелина хицима из ватреног оружја. У извештају се наводи да је у 33 случајева вршена идентификација и да идентификација није извршена путем ДНК анализе, али је идентитет убијених несумњиво утврђен на основу сведока очевидаца групних и поједничаноих убистава, као и на основу препознавања посмртних остатака од стране сведока најближих рођака убијених цивила, сутрадан по извршеним убиствима на месту где су тела пронашли.

О томе да су тела спаљивана, по извршеним ликвидацијама говоре нам сведоци оштећени Мустафа Хисфукај, Хаки Гаши, Хазир Бериша, Реџ Кељменди, Халит Гаши и остали.

Разлог спаљивања је, по мишљењу Тужилаштва, очигледан, да се уклоне докази и да се отежа доказивање идентитета убијених.

На 5 метара јужно од масовне гробнице пронађени остаци запаљених личних карата. Документ о пронађеним личним картама носи ознаку К0019781 страна истражних списа 1915/229.

Приликом ове акције оптужени су пожаром уништили више од 40 породичних кућа и помоћних објеката. Власници ових кућа најбројани су у тачки б став 2 измењене оптужнице.

Број и власници спаљених кућа утврђује се на основу изјаве сведока, пре свега изјаве Хаџи Чекуа, тадашњег старешине села који је по извршеном злочину сачинио списак спаљених кућа и других објеката, као и на основу сагласних казивања сведока Хазир Берише, Исе Гаши, Сабрије Љуши, Реџ Кељменди, Лирија Гаши, Муји Гаши, Фатиме Гаши и Халита Гаши.

Увиђај данских форензичара који је је извршен 24. јуна 1999.године направио је извештај и фотографије са лица места из којих се види да су и у којој мери су запаљене куће у селу Ћушка, у које смо извршили увид. Фотографије датирају из јуна '99. године.

Напад на село Павлан, као што сам раније рекао, описује сведок Рашковић наводећи да је цела јединица из Ћушке учествовала у нападу на Захач и Павлан помињујући оптужене Поповић Сређка, Момић Ранка, Николић Милојка, Мишић Синушу, Сокић Абдулаха, Булатовић Дејана, Кастратовић Славишу и Богићевић Бобана.

У Павлан, по изјави сведока, ушли су из два правца, споредним и регионалним путем Приштина – Пећ, „Поделили смо се у две колоне. Једну је предводио Шумадија и Ћале, а другу Мртви и Босанац. Кренули смо са обе стране пута, то је неки доњи прашњав земљани пут“, како изјављује сведок и „горњи главни магистрални пут од Ћушке ка Захаћу“.

Стручњак из Војногеографског института Аврамовић Зоран, тумачећи карте у списима, потврђује истинитост оваквих навода, објашњавајући да од села Ђушка до засеока Пављан постоји један лошији пут којим може да се стигне, колски пут паралелно са главним путем.

Напад је изведен и одвијао се по унапред утврђеном сценарију, како то произилази из сведочења Рашковића.

Поред тога, сведокиња Иљфете Хацијај посведочила је на главном претресу да је у Пављану у току напада срела оптуженог Кастратовића, који је испалио рафал из своје аутоматске пушке изнад њихових глава, а потом упозорио да са осталим мештанима мора да напусти село, јер припадници Интервентног вода имали наређење да пљачкају, спаљују и убијају све што виде, након чега је она са групом мештана напустила село и кренула пут Гораждевца.

Ова сведокиња потпуно је сигурна у идентитет окривљеног Кастратовића, јер се познају још из школских дана, а препознала га је и на фотографији како то стоји у Извештају о спроведеном поступку препознавања – ЕУЛЕКС. Иако је оштећена Иљфете овај поступак оптуженог Кастратовића протумачила као упозорење и помоћ у конкретној ситуацији, несумњиво је да је оптужени био у селу Пављан критичног дана као и да је са осталим припадницима Интервентног вода пуцао у ваздух у намери да застраши мештане села Павлан и присиљавао их да село напусте.

Сведок Селим Херечи у својој изјави датуој ЕУЛЕКС-у од 10.03.2010. године такође потврђује да је тога дана у Павлану видео оптуженог Кастратовића.

О малтретирању малолетне Ганимете Никчи и Ајете Никчи од стране оптужених Николић Милојка и оптуженог Поповић Срећка као и о силовању малолетне Ганимете Никчи сведоче ове две сведокиње на један јасан и убедљив начин, па им с тога треба поклонити веру. Радње оптужених описао сам у тачки 3.г. измењене оптужнице.

Ганимете Никчи, наводи да је била у друштву са Аријетом, у повратку из Џуфине куће, где су отишле по документа, када су им пришли оптужени и увели у Џуфину кућу. Исто казује и на записнику о испитивању сведока пред тужиоцем.

Тужилац је приликом испитивања овог сведока обавио радњу препознавања преко групних фотографија фото албума које су приказане сведокињи, у свему на начин како је то предвиђено чланом 100. у вези члана 90 Законика о кривичном поступку, па је сведок је из Албума фотографија „Фото-албум униформисаних лица на фотографијама снимљених '99 године, на Косову и Метохији“ на фотографији број 3, на страни 5 препознала особу која се налази на групној фотографији – то је Срећко Поповић, наводећи да он је био тај што је пуцао према њој тога дана, пошто није могла да нађе пиштољ, док је на на фотографији број 6, страна 11, као и на фотографији број 36, на страни 12, препознаје особу која је тога дана носила мараму на глави и који ју је тукао и ударио по глави и силовао, препознаје Николић Милојка.

Поповић Срећка препознаје и на другим фотографијама и на другим фотоалбумима, па га тако препознаје у албуму фотографија из албума које је

тужилаштво примило од организације Хјуман Рајтс Воч које је доставио Тед Абрахам из Њујорка 22.10.2010. године“, као лице које било у њеном дворишту, и каже он је био тај што је пуцао према њој кад је била у ходнику куће. Срећка Поповића препознаје и на фотографији број 34. из албума 1-90.

На главном претресу Ганимете Никчи описује како је опт.Николић силовао, препознавши га на линији препознавања у врсти за препознавање, док је у судници препознала глас опт.Поповића. Сви смо сведоци ових препознавања.

Исказ оштећене Ганимете Никчи потврђује сведок оштећена Ајета Никчи која наводи да је најпре отишла по воду, а потом једно време била затворена у једној соби, за време док је Ганимета била силована у другој. Након извесног времена видела је Ганимету да лежи на каучу, свучена од пола на доле, те да је била крвава од појаса на доле, да су јој ноге биле кржаве. Помогла јој је да устане и да се опере.

У погледу самог акта силовања сведокиње су потпуно сагласне. Идентитет извршиоца у лику оптуженог Николића несумњиво је утврђен од стране оштећене Ганимете Никчи.

Додуше, постоје разлике у њиховим казивањима које по оцени тужилаштва нису битне. Тако Аријета тврди да су и њу војници вукли за косу и шамарали и тврди да су Весел, Џејране и Хатице убијени за време док су њих две биле у Џуфиној кући, међутим оштећена није сведок ових убистава која су извршена на другом крају села, у кући која је по њеној процени удаљена око 10 км, па је таква тврдња очигледно резултат чињенице да је она од других касније стекла таква сазнања.

Сведок Тане Никчи на главном претресу од 05.06.2013. године, описујући сусрет са Ганимете и Аријете након акције, изјавила је да су изгледале као да их је неко тукао.

Догађај у кући Агима Селманаја

Да су оптужени Николић Милојко, Момић Ранко, Поповић Срећко, били у дворишту куће и вршили пљачку окупљених цивила из тачке 3. в оптужнице произилази из исказа сведока Сервете Сељманај, Ђељоне Гаши, Фидана Селманај, као и из изјава Исе Гаши, Селим Херечи, Халит Гаши који наводе да су оптужени пуцајући у вис, приморали цивиле окупљене у овом дворишту, дакле у дворишту Агима Селманаја, да предају новац и драгоцености и златан накит.

Идентитет оптужених утврђен је на основу Извештаја о спроведеном поступку препознавања од стране сведокиње Ђељоне Гаши од 08.03.2011. године. Осим тога, приликом давања изјаве у Пећи 27.06.2011.године Тужиоцу за ратне злочине, из Албума фотографија „Фото-албум униформисаних лица на фотографијама из '99 године, препознаје на фотографији број 1. на страни 1. лице које седи у овом возилу први с лева, а то је Ранко Момић. На страни 12, препознаје лице које је било присутно у дворишту када су окупљене цивиле пљачкали, а то је Николић Милојко. И даље наводи они су тражили само то злато и паре, то све што смо имали и били су тамо у дворишту али за овог, па

препознаје на броју 24 Срећка Поповића, 100% сам сигурна да је он био ту. И он је био онај што је причао са моторолом.

Дакле, сведоци тврде да је у дворишту Поповић Срећко, којег препознаје Ђељоне Гаши извршио тријаж издвојивши из масе окупљених цивила 6 мушкараца, Агима Саљманаја, Шабана Кељмендија, Хаџи Дрешаја, Нимона Гашија, Муће Љуљаја и Зенуна Шаљу, које су шест непознатих припадника јединице спровели у кућу Гаши Зимера и убили. Сведоци су видели њихово издвајање и одвођење из дворишта Агима Селманаја у кућу Зимера Гашија. Чули су пуцњеве, а потом је кућа Зимера Гашија запаљена, тако да су изгорели и посмртни остаци ових оштећених.

Након тога је свим присутнима наређено да крену из дворишта и из села за Албанију, што су окупљени цивили и учинили и напустили село.

Да су оптужени Мишић Синиша и Николић Милојко у кући Никчи Весела, у дневној соби утврђује се на основу исказа сведока Рам Никчи, који је из албума фотографија Радослава Минић, препознаје Мишић Синишу, а оштећена Ганимете Никчи препознала је оптуженог Николић Милојка. И један и други, и опт.Мишић и опт.Николић Милојко, били су виђени непосредно како излазе из куће из које су сведоци чули пуцњаву и у којој су лишени живота Весел, Хатице и Џејране Никчи.

Сведок Халит Гаши описује како је нашао њихова спаљена тела у дневној соби породичне куће Весела Никчија. Својим рукама је сакупио кости и стављао у буре и онда све то покрио.

Тела оштећених видео је и Саљи Никчи који је описао да су тела његове мајке и оца Хатице и Весела делимично нагорела док је Џејране изгорела цела. Препознао их је по гердероби и накиту. Његов рођени брат Рам Никчи сакупио је и сахранио посмртне остатке.

Оптуженог Поповић Срећка је оштећена Ганимете Никчи означила као лице које је у њиховом дворишту запалило шталу, како то произилази из записника о испитивању сведока КТНИ бр.2/12. Она је извршила препознавање оптуженог у „Фото-албуму униформисаних лица на фотографијама снимљеним `99. на Косову и Метохији“, као и на фотографији из албума Организације Хјуман Рајтс Воч, који је доставио Фред Абрахамс.

Да су 11 породичних кућа у селу (из тачке 3.б. став 2 Оптужнице) спаљене критичног дана произилази из изјаве сведока Халита Гашија и изјава на главном претресу, који тврди да је спаљено пет кућа, док Сервете Селманај тврди да је изгорела кућа Нимуна Гашија, Зеџира Селманија, Агима Селманија, Зимера Гашија и њена кућа.

Сведок Сали Никчи тврди да је изгорела његова кућа, Веселова, Алијева, Шабанова, Амера Садиква, Рам Садиква, Есада Гашија, Сахита Гашија у Пављану, а у Захаћу Зеки Мери, Беки Мери из Захаћа.

О спаљеним кућама говоре и Тане Никчи, Ганимете Никчи, Иса Гаши, Ђељоне Гаши.

Овај напад на село Павлан је имао за последицу смрт Гаши Зимера у кући Нимона Гашија, чији су посмртни остаци спаљени заједно са кућом, о чему сведочи Иљфете Хаџијај, која је видела да тело Зимерово гори заједно са кућом у

којој су убијени, а препознала га је по џемперу, Селманај Сервете и Фидан Селманај, Гаши Халит и Ђејлоне, Селим Херечи, Иса Гаши, у запаљеној кући Нимона Гашија пронашли посмртне остатке Гаши Зимера. Према њиховим изјавама био је тешко спаљен, тако да су на окупу остале само кости са његовим ручним сатом око костију.

И у овом случају дански форензичари вршили су обдукцију посмртних остатака, вршили су фотографисање уништених кућа тако да се број убијених и стање посмртних остатака, пожаром уништене куће, могу утврдити и на основу документације које су они вршећи истраживања у јуну 1999.године сачинили, а не само на основу изјаве поменутих сведока.

Из извештаја о обдукцији произилази да је у гробници која је означена под бројем као Павлан 1, пронађени посмртни остаци, који су идентификовани од стране родбине, а то су убијени Гаши Нимон, Зенун Шаља, Мућ Љуљај, Агуш Сељманај, Хаџи Дрешај и Кељменди Шабан.

У закључку овог извештаја стоји да је за три лица узрок смрти непознат али да се претпоставља да је реч о убиству док је за једно лице узрок смрти повреда у пределу грудног коша услед рањавања из ватреног оружја. Саставни део извештаја су фотографије које представљају место злочина, на фотографијама број 2 и 3, на којима се види оштећена кућа од пожара а на фотографијама 4 и 6, пројектили у зиду собе.

Из извештаја 21. августа 1999. године произилази да је Зимер Гаши, стар 32 године чије је тело тешко нагорело и утврђен узрок смрти рана од ватреног оружја улазна на левој и предњој страни грудног коша. Док се из извештаја о извршеној обдукцији за Веселја Ђељоне и Хатице Никчи у закључку стоји да је за два лица узрок смрти непознат, да је претпостављени узрок смрти убиство, док за једно лице вероватно повреда у пределу абдомена услед рањавања из ватреног оружја.

Из Форензичко техничког извештаја од 21.02.2000.године произилази да се злочин догодио у вези са нападом на село, три лица су насилно уведена у једну кућу, где су лишена живота пуцњима из ватреног оружја након чега је кућа спаљена. Овде се мисли на Весела Ђељоне и Хатице Никчи. Тела су потом покопали рођаци на оближној локацији.

Сва тела из ових извештаја изгорела у пожару. Увиђајем извршеним у дневној соби куће установљени су трагови који потврђују информацију да су људи усмрћени из ватреног оружја, те да је кућа потом запаљена.

На главном претресу оштећеном Саљију Никчију показан је фото албум који је сачињен приликом увиђаја лица места, па је на фотографијама означено места на којима су пронађени посмртни остаци убијених.

Из три правца: из села Плављан, са друге стране асфалтног пута Пећ-Приштина и од стране шуме код реке Бистрице, сви оптужени заједно и истовремено, делујући у саставу своје јединице, извршили су напад на цивилно становништво у селу Захач.

Сведок Рашковић наводи да је цела јединица из Ђушке учествовала у нападу на Захач и то оптужени Поповић Срећко, Момић Ранко, Николић

Милојко, Мишић Синиша, Сокић Абдулах, Булатовић Дејан, Кастратовић Славиша, Богићевић Бобан.

Искази сведока оштећених о нападу на село Захач су у великој мери усклађени. Оштећени описују како су их оптужени пуцњавама и виком истерали из домова, приморали их да се окупе на две локације у центру села, те да су потом опљачкани. Оптужени су том приликом окупљенима претили да ће их побити, а жене скинути до голе коже, уколико им по џеповима пронађу било шта „сумњиво“.

Тако сагласно исказују сведоци који су саслушани на главном претресу, оштећени из Захаћа, Исмет, Рамуш Рама, Хајрулах Хисени, Незир Кастрати, Бајрам Рама, Зиле Добра, Тане Никчи, Сали Никчи, Љаурета Рама, Халит Гаши.

Сведок Али Никчи, наводи да је велики број становника Захача био окупљен код гробља у селу када су им одузета документа и пошто су опљачкани наређено им да у камионима и тракторима у формираној колони. На исти начин исказују догађај и остали сведоци оштећени села Захаћ.

Сведок Али Никчи је видео оптуженог Брновића у пратњи колоне, док сведоци Фазлије Хисени и Авдил Хисени, Брновића виде код ауто сервиса, где је зауставио колону.

Оштећени Авдуљ Хисени овде на главном претресу је препознао опт.Кастратовића (кога зна од раније) да кад је са пушком упереном према женама и деци, окупљеним цивилима наредио: “Све шта имате, документа, паре, злато овде поставите, или ћу вас све убити“.

Сведок оштећени Азем Мехмети препознао је оптуженог Корићанина који је, наоружан аутоматском пушком, са другим „саборцима“ починиоцима опљачкао самог сведока и друге окупљене испред његове куће.

Оптужени Ранко Момић и Абдулах Сокић, признају да су припадници Интервентног вода током ове акције упадали у куће, пљачкали, палили, протеривали становнике села, на записник из истраге од 19.05.2011. односно 07.06.2010.године.

Врло је сигуран у свом исказу и опт.Поповић на главном претресу од 21.12.2010. године када са пуно детаља описује сусрет са Богићевићем на изласку из Захаћа, када му је управо он му дао те 3-4 исправе које је оптужени Поповић поцепао. Оваква одбрана оптуженог Поповића потврђује присуство оптуженог Богићевића у акцији у селу Захач.

Настојањем да прикаже да је акцију напустио још на самом почетку, у селу Ћушка, оптужени Богићевић уствари покушава да скрати време проведено у акцији и на тај начин умањи - минимизира и негира, своју улогу у злочинима почињеним у селима Ћушка, Павлан и Захач.

Након што су цивили опљачкани (на начин описан у тачки 4.д измењен оптужнице), мештанима је наређено да напусте село. Оптужени Брновић признаје да је био на магистралном путу Пећ - Приштина када су се кретале колоне протераних из Ћушке, Пављана и Захаћа, тврдећи да је покушавао да умири узнемирени народ и да убеди мештане да се врате у своја села.

Сведок Хајрулах Хисени исказује да је опт.Брновић, након што је посматрао како војници пљачкају оштећеног и друге мештане окупљене испред његове куће, наредио да уђу у камион и иду у правцу асфалтног пута.

Овај сведок, сагласно са многим другим (Али Никчи, Рам Никчи, Рашит Ђокај) даље исказује да је опт.Брновић био на магистралном путу Пећ – Приштина, усмеравајући колону. Сведокиња Фазли Хисени је врло сигурно описала догађај када је опт.Брновић, код аутосервиса зауставио конвој на ком је била. Чула је свог супруга како моли опт.Брновића да му спасе синове, на шта му је опт.Брновић одговорио да им нема спаса уколико су на некој листи. Сведокиња оптуженог познаје од раније, јер је долазио код њених синова да сервисира ауто.

И сведок Авдуљ Хисени можда најпотпуније описује радње опт. Брновића кога познаје од раније, наводећи да је прво издао наредбу мештанима да изађу на пут, а кад су изашли на пут, оптужени је већ био тамо да их сачека, а код аутосервиса је наредио младићима да сиђу из конвоја, а осталима у колони да иду према фабрици „Застава“. Код фабрике „Застава“ задржао их је 3 сата, након чега им је наредио да крену пут Рожаја.

Оптуженог Корићанин Вељка који је стајао са пушком у руци и давао подршку војницима који су издвајали младиће који ће касније бити убијени у каналу аутосервиса, препознаје сведок Азем Мехмети, те сведоци Сани Ука и Бајрам Рама.

Да су у овом нападу лишена живота лица наведена у оптужници под тачком 4.а.други став утврђује се на основу исказа сведока Фазлије Хисени, Рамуш Раме, Али Никчи, Кастрати Незира, Хисени Хајрула, Хисени Авдила, Смајлај Бајрама, Шаља Вахида, Добра Шехиде, Ђока Рашита, Кастрати Шабана, Никчи Тане, Никчи Рама и Ђокај Рашита.

Сведоцима није било дозвољено да преузму посмртне остатке својих рођака из Ауто сервиса, а то су 17 тела убијених у аутобуској гаражи која су нестала а гаража запаљена.

Из форензичко-техничког извештаја под бројем ДК99-008-1, о извршеном увиђају у аутобуској гаражи у селу Захач, утврђује се да су нађени материјални трагови који потврђују да је изванредан број лица лишено живота у каналу сервиса. Пронађена лична карта на име Мехмети Демаку и Легир Демаку, три истрошена шанжера кал.7,62 мм, 7 празних чаура метака кал.7,62, 7 метака калибра 7,62 мм, део кости лобање, мрље чије је порекло крв на зидовима канала у ауто сервису. Између осталог у самој гаражи пронађени су и делови перфорираног новчаника, часовника на коме се види датум „петак 14.мај, време 16:40“ што би могло да представља време убиства.

Из фото документације може се видети да су на лицу места пронађена обућа која личи на цивилну обућу.

Такође, утврђено чињенично стање указује да су током напада на село Захач 14. маја уништене куће, како сам рекао у изреци најмање четири, Кастрати Незира, Зиле Добра, Садри Рама, Сани Ука, Мери Зекија, Мери Бекија и Мери Хације, како је наведено у овој тачки диспозитива измењене оптужнице. Међутим у овом нападу изгореле су и куће Ђокај Рашита и Никчи Салија.

Догађаје у дворишту Садрија Раме описују сведоци Љаурета Рама, Сани Ука и Бајрам Рама.

Оштећени Сани Ука и Бајрам Рама сагласни су да је оштећеног Садрија, Фатона и Ваљдета Раму, живота лишио оптужени Николић Милојко.

Сведок Бајрам Рама, који је у последњим тренуцима пред егзекуцију био са њима у амбару, препознао је опт.Николић Милојка који је, након што је њега пустио, лишио живота преосталу тројицу. То произилази из записника ЕУЛЕКС-а о спроведеном поступку препознавања од 22.02.

Сведок Сани Ука је био присутан у дворишту и у моменту убистава. Са великом вероватноћом препознао је опт.Николића као починиоца, што се утврђује на основу Извештаја о спроведеном поступку препознавања од 07.03.2011.године. Сведок је на фотографији број 3. из албума Кастратовића, препознао Николић Милојка у лику особе- војника, који се на фотографији налази први с лева. Том приликом је изјавио „То је особа која је починила убиства у мом дворишту 14. маја, 90% сам сигуран за њега. Он је био особа која је отворила ватру према мушкарцима.“

Сматрам да у конкретном случају, треба поклонити веру препознавању починилаца од стране Санија Уке и нарочито Бајрама Раме, с тога што су они као очевици и директни учесници злочина.

У тренутку када је Љаурета Рама напустила двориште оштећени Садри, Фатон и Ваљдет Рама још су били живи и у дворишту, па није видела ситуацију када су приморани да уђу у амбар. Како је навела, сведокиња је тек десет минута касније зачула пуцњаву из правца своје куће, а знајући да је опт.Булатовић кога је са сигурношћу препознала, остао у дворишту, погрешно закључује да их је он лишио живота.

На главном претресу од 20.02.2013. године у истој улози препознала је опт. Николића, међутим, овог пута је са сигурношћу препознала опт.Булатовића као другог војника који је био код њих у дворишту.

Још једна чињеница иде у прилог веће поузданости исказа Санија Уке и Бајрама Раме, а то је да су више времена провели у непосредној близини оптуженог, па су били у прилици да га дуже посматрају и боље упамте, за разлику од Љаурете Раме, која је, како је сама нагласила, била исувише уплашена да би смела да их гледа.

Имајући у виду да су сведоци Бајрам Рама и Сани Ука, изјавили да је починилац носио „тешку машинку“ односно, „пушкомитраљез“ са реденицима преко груди, а код чињенице како то тврде Рашковић, А1 и опт.Момић, опт.Булатовић је био тај који је носио митраљез, закључује се да је реч о опт.Булатовићу. Познато је и да је поред опт.Булатовића још један припадник Интервентног вода користио митраљез, међутим, недоумицу нам отклања исказ ошт.Хазира Берише који је препознао тога дана опт.Булатовић носи митраљез и да је пуцао у њега и друге оштећене у кући Сахита управо из митраљеза.

Да је у селу Захач било убистава цивила и да су они спаљени, потврђује се и писменом документацијом у спису, књига 3 Захач, из обдукционог записника број 1-0399, за оштећеног Садри Рама, Извештај о обдукционом налазу број предмета 2/99, смрт код Ваљдет Раме, као и обдукционог записника за Незири

Шабана. Из ових извештаја утврђено је да су убијени на себи имали цивилну одећу у тренутку смрти, а сва тела су била спаљена.

Оптужени Момић, потврдио је да је критичног дана себи прибавио аутомобил марке „Ауди“, како је то навео сведок Рашковић Зоран.

Негира да је аутомобил одузео, већ тврди да му га је власник поклонио како би се одужио за услугу. Овакав чин сам по себи, није неприродан, али велико подозрење изазива исказ опт.Момића о мотивима и околностима овог догађаја, те га сматрамо неистинитим и срачунатим на избегавање кривичне одговорности.

Током поступка од стране одбране оптужених оспораван је начин извршеног препознавања од стране овлашћеног органа ЕУЛЕКС-а.

Међутим, сва препознавања су обављена у складу са Правилима о предузимању радњи препознавања. Сведоцима није био дозвољен контакт ни са једним другим сведоком током и после овог поступка, нити је и један други сведок био присутан и био у стању да види таблу са фотографијама током овог показивања, што произилази из записника о препознавању који су сведоци потписали, уз напомену да потврђују да је њихова изјава веродостојна, да је дата добровољно и да је упозната да се изјава-записник може користити у поступцима који се воде пред судом у Србији.

Изјаве које су сведоци приликом препознавања дали службеницима ЕУЛЕКС-а, представљају у ствари саставни део њихових основних изјава о догађајима у питању које су дали припадницима ЕУЛЕКС-а. Приликом давања изјава били су упозорени на дужности казивања истине. Сваки записник о спроведеном поступку препознавања садржи и клаузулу којом су се сведоци подсећали да су раније изјавили да су сведоци извесних наводних злочина, управо ратних злочина против цивилног становништва, те да су рекли да су видели особе одговорне за злочин.

Сведоцима су даване информације о томе да није искључено да се учинилац не налази ни на једној од предочених слика.

При томе треба рећи да није било ни једне околности која даје разлог да се верује да је неко желео да лажно идентификује окривљене као учеснике догађаја у Павлану и Захачу.

Дакле, обављање препознавања испуњавају све процесне услове у смислу тада важећих одредби Законика о кривичном поступку.

Сведок Рашковић Зоран наводи да је са Минић Небојшом, по завршеној акцији након почињених злочина у Ћушкој, Павлану и Захачу 14.05., отишао до каманде ВЈ, где су их срдечно дочекали Топлица Миладиновић и још неки официри ВЈ. Сведок је сигуран је да је цео официрски кадар у команди ВЈ у Пећи био упознат са њиховим деловањем. Као потврду да су официри ценили Небојшу Минића, сведок наводи да и ако нема основну школу, да је добио чин официра и неку војну књижицу.

На крају ове анализе чињеничног стања у селима, желим да напоменем да смо у овом поступку имали два „инсајдера“, припадника Интервентног вода, „инсајдера“ који су дали најважније и најпрецизније податке у вези са злочинима и починиоцима, а то су сведок Рашковић и А1.

Сведок Рашковић био је мета напада већине оптужених и због свог казивања изложен претњама у судници и ван ње. Сматрам да је овакво понашање оптужених према сведоку условљено застрашујућим, али пре свега истинитим наводима овог храброг човека.

Желећи да оспоре истинитост Рашковићевог сведочења, те да оспоре његов кредибилитет као сведока, одбрана је предложила, а судско веће наложило судско-психијатријско и психолошко вештачење овог сведока.

Након обављеног вешташења од стране два реномирана лекара у области психијатрије, достављен је налаз и мишљење, у ком стоји да је испитаник особа чије су интелектуалне способности на нивоу веома високе интелигенције, да су његове когнитивне функције (пажња, перцепција, памћење, репродукција, мишљење, закључивање) усклађене и издиференциране.

Склоност ка конфабулацији није регистрована код сведока, као ни аутодеструктивност, деструктивност, манипулација, склоност ка освети. Све карактеристике наведене у налазу и мишљењу од одлучног су значаја за поузданост и квалитет овог сведочења, а с обзиром на њихову оцену у конкретном случају, кредибилитет и квалитет овог сведока не могу се доводити у питање.

Осврнуо бих се сада на одбране оптужених, мада сам одбране неких оптужених и поменуо у досадашњем излагању, па идемо редом, пре свега одбране оптужених, припадника интервентног вода.

Већина оптужених припадника интервентног вода, признаје своје учешће, односно присуство у селима у којима су злочини вршени, у својим одбранама углавном негирају да су починили конкретне радње које им се прецизираном оптужницом стављају на терет.

Оптужени Срећко Поповић, је током истраге изјавио да је у Ћушку ушао кроз Луг са Шумијем и још двојицом, те након пуцњаве у лугу, дошао до куће породице Чеку, разговарао са Хасаном Чекуом око пола сата, након чега је напустио село са Шумијем и двојицом рањених. Док су напуштали село, наишао је на групу Албанаца, које су легитимисали, а затим им одузели лична документа.

На главном претресу негира да је у истрази изјавио да су имали два рањеника, говорећи да нико од њих није рањен и да је то измишљотина. Осим тога, сада лице које је било са њим прво назива „Шоми“, па „Шуми“, који је наводно из Босне, те да то није Шумадинац. Даље наводи да је управо Шуми мобилним телефоном позвао Шумадинца, да их је купио колима, па је опт.Николић тако и урадио. Наводи да је групу од око 12 људи које је легитимисао и чија је документа поцепао, нашао код железничке станице у Захаћу. Одговара на посебно питање да је видео и да се димило свуда, али га то није интересовало, наводећи, „камо среће да је све тамо спаљено“. На питање да ли је те људе неко протеривао, одговара:»Ја да знам, не. Лично ја нисам, а ко је, а да не лажем да сам знао шта ће да ме задеси, ни један Шиптар не би на Космету данас био. Све би их отерао за Албанију и за Америку.“

Опт.Николић међутим, каже да у јединици није постојао други Шуми осим њега, те да у то време није имао мобилни телефон. Мобилни телефони у то

време нису функционисали, што је у овом поступку неспорно утврђено на основу изјава сведока Миличка Јанковића, Борислава Влаховића, Зорана Рашковића, Кастратовића, Богићевића.

Оптужени негира да је вршио расељавање на начин како је приказано у оптужници. У односу на догађај у Љубенићу негира да је био присутан у том селу на дан 01.04.1999. године.

Међутим, у току доказног поступка многобројни оштећени сведоци препознали су опт.Поповића и описали његове радње од 14. маја у селима Ђушка, Павлан и Захач. Улогу оптуженог у овим злочинима, али и у акцији у Љубенићу, дефинишу и опредељују сведоци Рашковић и А1. На основу ових исказа радње опт.Поповића представљене су у последњој измењеној оптужници.

Због тога, одбрану окривљеног коју сам изнео, треба одбацити као неосновану, јер је у супротности са свим изведеним доказима у току истраге. Иако оптужени не спори да је био у селу Захач, када му је оптужени Богићевић предао лична документа одузетих од цивила.

Оптужени Славиша Кастратовић наводи да није био у Ђушкој, да је отишао у Гораждевац, те да је сустигао своју јединицу у Захачу. Признаје да је учествовао у акцији „чишћења села Љубенић“, да је цела 177. бригада учествовала у тој акцији, али негира да је било шта лоше урадио у том селу. То је изјава дата у просторијама Министарства унутрашњих послова 12.03.2010.године.

Тужилаштво дозвољава могућност да је пред почетак напада на Ђушку Кастратовић по одобрењу Минића или оптуженог Миладиновић Топлице напустио јединицу и својим колима се одвезао у Гораждевац.

Међутим, село Гораждевац је у односу на села Ђушка, Павлане и Захач суседно село, од истих раздвојено речицом Пећка Бистрица и на готово једнакој удаљености од свега неколико километара.

У периоду одигравања првих догађаја приликом уласка јединице у село, сведок Рашковић је децидан и од прве изјаве доследан у погледу присуства и активног учешћа Кастратовића у описаним радњама и у селу Ђушка, што није супротно са свим изведеним доказима током поступка. Описујући догађаје у центру села наводи: „Одатле памтим Кастра. Први човек у том строју, у тој врсти држао је једно дете од 3-4 године, онако баш, Кастро му је пришао као да се знају па му је дао онако на, дао му то дете и Кастро је то дете дао некој жени, можда задња приколица да је ишла где су они наставили то да истоварају из себе“.

Дакле, Рашковић описује овде догађај који се десио у центру села у насељу Хасан Бећ, који сам већ поменуо. На том месту препознали су га и видели, дакле на позицији у центру села код гробља сведоци Албанци оштећени, који су га од раније познавали. Виђен је од стране сведока Иса Гаши, Хисвукај Мустафа, који наводи да је видео Кастратовића, Душановог сина, међу Србима који су били на тргу код гробља и у ситуацији када је „прошао је отуд према кући Келмендија“, даље, Хазир Бериша, Лирије Гаши су га видели. Сви они су видели Кастратовића у центру села када је вршен тријаж становништва и потом

групно стрељање издвојених мушкараца, и када је становништво села напустало село.

Оптужени Поповић је у истрази изјавио да су дана 14-ог он и Кастратовић били око 200-300 метара далеко један од другог, јер су ишли по четворо у екипама. Он је био, могуће да је био са својом екипом мислим, која је радила тамо на други крај, каже оптужени Поповић.

Овакве наводе потврђује и оптужени Богићевић, да је опт.Кастратовић био у Ћушки и додаје, да је био вођа једне групе у које су се поделили.

Оптужени Николић такође наводи да је видео опт.Кастратовића са осталим борцима испред окупљене масе људи, мушкараца и жена, у делу и деце у селу Ћушка у центру села.

Због свега наведеног, произилази једини разуман закључак да се опт.Кастратовић управо придружио својој јединици у току акције у селу Ћушка, у центру села где је виђен од стране сведока и од стране оптужених.

С друге стране, сведокиња Илфете Хацијај видела је Кастратовића у селу Пављан, коју чињеницу не спори ни оптужени Кастратовић, па утолико не стоји његова одбрана, да се јединици придружио у селу Захач.

Оптужени Бобан Богићевић признаје да је био једно краће време у Ћушки, да је био у групи која је од Мртвог добила наређење да претреса куће и легитимише укућане и да је био у групи коју је предводио Срећко Поповић.

Признаје да је са двојицом тројицом припадника своје јединице претресао једну кућу на почетку села, тражећи оружје. У кући коју су претресали затекли су људе десетак цивила, жене и деце, али да према њима није примењивао никакво насиље. Е сада, у своју одбрану наводи да је на почетку акције од Минића добио налог да одвезе возило „BMW“, што је он и учинио.

Међутим, оваква одбрана се не може прихватити. Супруга пок.Минића, Радосава Минић,током сведочења на главном претресу, изјавила је, да никада у време бомбрдовања није примила кључ неког аутомобила, а поготову да оптужени Богићевић није никакве кључеве њој дао, нити јој довезао неки аутомобил, па ни аутомобил марке „BMW“.

Осим тога, опт.Поповић сигуран је да је опт.Богићевића срео на изласку из Захача, код последње групе људи, те да му је опт.Богићевић предао личне карте цивила које је Поповић потом поцепао.

И оптужени Николић такође наводи да је видео опт.Богићевића са осталим борцима испред окупљене масе људи, мушкараца, жена и деце у селу Ћушка.

Наравно, и сведок Рашковић Зоран сведочи да је оптужени Богићевић Бобан у саставу јединице, учествовао и у нападу у селу Ћушка, Пављан и селу Захач.

Оптужени Ранко Момић у истрази признаје да је био у Ћушкој и да је наређење било да се село комплетно исели, и о томе сам већ причао.

На главном претресу ублажава овакво признање, с обзиром да сам ја истицао његову изјаву дату у истрази, па делимично негира своју изјаву из истраге, објашњавајући како је сврха напада на село Ћушка и Захач „обезбеђење леђа“ за акцију на Дашиновац, задњу линију да са те стране не би дошле ОВК.

Међутим, ово је само покушај оптуженог Ранка Момића да овој акцији у селу Ћушка да одређени војни значај.

Признаје да је био у Захачу, када је извесни „Вук“ одвео три „човека“ у једну шталу где их је побио у запалио.

Иако признаје да је убистава било, негира да је било кога убио. Признаје и да су мештани приморани да предају новац и драгоцености, али негира да је пљачкао. Он није палио, али куће јесу гореле. Међутим, оваква одбрана оптуженог у супротности је са изведеним доказима које сам спомену. Пре свега, са исказом сведока Рашковић Зорана, који описује његово понашање и у Ћушкој, и касније у Захачу, када се тиче аутомобила и напада на село Захач. Поред тога, и оптужени Сокић је потврдио да је оптужени Момић у Ћушкој увео групу цивила у кућу и потом их стрељао.

Ранко негира да је био у Љубенићу, износећи алиби, јер наводи да је у време када се десио догађај у Љубенићу, био у Београду. Међутим, оваква одбрана је у колизији је са исказима сведока Рашковића и А1. Обојица тврде да је Момић Ранко учествовао у акцији у селу Љубенић, а с обзиром на релевантност радњи које је опт.Момић предузео, а које Рашковић и А1 усаглашено и детаљно описују, прихватимо да је оптужени у овом селу предузимао радње наведене у оптужници, те да је његов алиби неоснован.

У време акције у селу Љубенић је био у Ковину, па је позвао своју супругу Далиборку и њену сестру Новићевих Мирјану и њихову тетку, да потврде ове наводе. Наравно, да су супруга, тетка и сестра потврдиле овакве наводе.

Међутим, тужилаштво цени да су овакви наводи потврда алибија Момић Ранка, срачунати на помоћ окривљеном у овом поступку.

Оптужени сведок Рашковић и А1 исказали су да су Миладиновић и Момић били прекаљени ратници, искусни борци, што и сами признају. Репутација и понашање покојног Минића, двојица оптужених, позната је још од ратишта у Босни, јер су сви били припадници „Тигрова“ под командом Жељка Ражнатовића Аркана. Затим су један период засебно службовали у „Муњама“. Оптужени Николић Милојко негира да је уопште био у Љубенићу на дан 01.04., признаје да је био присутан у селима на дан 14.05.1999. године, где су се претресале куће, али да он према становништву није примењивао никакво насиље, нити вршио конкретне радње које му се стављају на терет. Не признаје да је силовао малолетну Ганимете Никчи. Оптужени међутим, у свим радњама које му се оптужницом стављају на терет, идентификован је као починилац од стране очевидаца, лица присутних на лицу места, учесник ових догађаја, препознат од Ганимете Никчи, Љаурете Раме, Бајрам Раме, Сани Ука, Зоран Рашковић говори о његовом присуству на лицу места и акцијама које је радио, као и сведок А1. Сви овакви искази су међусобно усаглашени, у корелацији са другим доказима, не остављају ништа неспорно у доприносу овог оптуженог почињеним злочинима.

Оптужени Мишић Сениша не признаје да је вршио кривично дело које му се ставља на терет, наводећи да је био у Ћушкој али да не зна разлог због чега је тамо ишао и генерално врло штуро и са мало података описује изведену акцију.

Каже да се разболео неколико дана од почетка бомбардовања, па након што су му на ВМА дијагностификовали туберкулозу и више се није враћао у јединицу. Све се то, како је тврдио, може проверити у нишкој болници и на ВМА. Међутим, наводи касније да је на ВМА отишао дан након свог венчања које је било 24.априла. Оптужени у међувремену у току поступка није презентовао ниједан доказ који би могао потврдити овакве његове наводе, те такву одбрану не можемо прихватити.

Рашковић Зоран и А1, који на јасан и поуздан начин дефинишу улогу оптуженог у злочинима у Љубенићу, као и његово присуство у акцијама, на дан 14.05., с тим што А1 детаљно објашњава његову улогу у дворишту Чеку Кадрије и касније у центру села. Осим тога, сведок Рам Никчи несумњиво препознаје оптуженог видевши га да непосредно после убиства Весела, Џејране и Хатице Никчи излази из куће Весела Никчи, која је упаљена.

Овде је значајно можда поменути и изјаву самог оптуженог Поповић Срећка који помиње групу око Мртвог која је починила злочине из оптужнице, наводећи да су у тој групи били заштићени сведок и Синиша, пулени Мртвог.

Опт.Кастратовић наводи да је током акције у Пашином Селу Мишић узимао новац/углавном девизе од Албанаца, а оптужени Сокић током своје одбране често је помињао, казујући да је са Мртвим делио плен из пљачки, а сећа га се и из следеће ситуације: по завршетку бомбардовања, отприлике, како он каже, био је присутан када су разговарали Небојша и његов кум Синиша да иде код комуналаца да са њима види да се пребаце тела, ових из Ћушке, ако су, да се убади у возило, у одговарајуће возило и да се возило убади у колону војске, да се тела извезу са Косова. Даље, да је „кум“ управо опт.Мишић, опт.Сокић потврдио је и на главном претресу. У даљем току претреса наводи да је у Ћушки стрељање цивила у кући са Минићем вероватно починио његов кум, што иако претпоставка, ипак потврђује да је опт.Мишић критичног дана био у Ћушки.

Због свега наведеног одбрана оптуженог се не може прихватити јер је у супротности са сагласним казивањем сведока и оптужених, а сама није поткрепљена ниједним доказом.

Оптужени Сокић Абдулах признаје да је био 14. маја у селима Ћушка, Захач, да су неки припадници његове јединице претресали куће од цивила отимали новац и злато, да је било убиства по кућама и свој допринос тим убиствима. Међутим наводи, да је тог дана убијено је само 10 цивила, док су остали били ОВК борци и даље: „ Пуцњава је била само кад су се изводили, па су се убијали цивили“.

Признаје да је било истеривање становништва из села Ћушка и да су паљене куће, међутим негира извршење убистава које му се измењеном оптужницом стављају на терет. Оваква одбрана оптуженог сасвим је очекивана, али је очигледно у супротности са изјавом А1, поткрепљеном другим доказима у вези са лишавањем живота двојице оштећених, па је као такву треба одбацити, јер је супротна казивању А1.

Интересантно је да на питање свог браниоца које гласи „да ли сте сами или са другим смишљено давали подршку и додатно самопоуздање Небојши

Минићу и осталима приликом извршења ратних злочина, одговорио је „Да, јесмо“.

Оптужени Дејан Булатовић апсолутно негира наводе из прецизиране оптужнице, наводећи да ништа од онога што му се ставља на терет није тачно, да у Љубенићу није био, да није био ни у селима Ћушка, Павлан и Захач, јер је био болестан.

Негира да му је Минић био командир, никада није био на местима која се помињу у оптужници.

На околности његовог алибија за 14.05.1999. саслушани су сведоци које је предложио, међутим сведоци нису могли да потврде наводе оптуженог. Тако сведоци Томовић Него и Рудинац Славко сагласно наводе да су оптуженог видели у болници на дан 15.05 и 16.05.1999.године, дакле после догађаја у селима Ћушка, Павлан и Захач, па се стога алиби оптуженог да није био 14. не може ни прихватити.

У основу на село Љубенић, оптуженог, који је лако уочљив, јер је једини био наоружан митраљезом, препознали су оштећени сведоци у селу Љубенић, у ситуацији како пуца у окупљене мушкарце, у селу Ћушка препознат од стране сведока Бериша Хазира, који наводи да је он из пушкомитраљеза пуцао у 12 цивила које је претходно приморао да уђу у кућу Гаши Сахита, у селу Захач га препознају сведоци. О његовом учешћу у догађајима прецизне информације дају сведок Рашковић и А1.

Владање и карактер оптуженог Булатовића је описао и опт.Момић, који каже: „У међувремену су дошли неки нови међу њима је био извесни «Була», висок, ћелав, стално је мараму носио и био је један од најгорих „да таквих није било можда сад ја не бих био овде“.

Оптужени Брновић Радосав апсолутно негира своје учешће у извршењу кривичних дела која му се стављају на терет. У циљу провере навода у одбрани оптуженог саслушани су сведоци Марјановић Милисав, Вулевић Велимир, Милош Стојановић, Ћоровић Вујадин, који нису могли потврдити одбрану оптуженог осим што су изнели податак да је оптужени био на терену на дан 14.05, на подручју спорних села.

Сам оптужени, недоследан је у наводима у својој одбрани у битним чињеницама које се тичу начина и места сазнања за злочин у Ћушки.

Иако не спори да је критичног дана био на магистралном путу, своју улогу представља другачије него што то чине сведоци. С обзиром да велики број оштећених који оптуженог познају од раније, потпуно јасно и усаглашено описује радње овог оптуженог на магистралном путу и у селу Захач, који су били у прилици да посматрају дуже време, а да оптужени није пружио ниједан доказ у корист своје одбране, не можемо му веровати.

Оптужени Вељко Корићанин се брани такође, да никада није био припадник ТО. Наводи да је био на свом радном месту у фабрици „Пећка пивара“.

На околности његовог алибија, саслушана је сведокиња Слађана Поповић, која не може са сигурносћу да потврди да је са оптуженим свакодневно путовала на посао. Она није ни једном одсуствовала са посла, али није сигурна и

не може да потврди да је оптужени био стално на послу, односно изостајао с посла у време бомбардовања.

Од оптуженог Поповића сазнајемо да ови наводи нису тачни, у смислу да је пивара радила, да су стално били на послу и да је одсуство било строго кажњиво, с обзиром да је у то време и сам био радник исте пиваре, каже да су радници који су имали радну обавезу појединачно, могли да напусте пивару, а да то не буде евидентирано.

Сведок Бранко Сајичић у то време шеф обезбеђења пиваре, наводи да је водио евиденцију излазака запослених у току радног времена. Свеску са поменутом евиденцијом оптужени ни сведок нису приложили као доказ. У складу са овим, а узимајући у обзир протек времена и велики број радника које је упошљавала пивара, исказ Бранка Сајичића да је оптужени био „редован на послу“, не може се сматрати у довољној мери поузданим у смислу алибија опт.Корићанина.

Иако негира да је био припадник ТО, приликом претреса његовог стана нађена је војничка блуза, са амблемом Војске Југославије, како то стоји у записнику о претресању стана и других просторија оптуженог МУП Републике Србије број 230-4459/09.

Оптужени, сведок Рашковић и А1, сагласно су изјавили да су у акцији 14.05. учествовали и неки њима непознати борци, војници, полицајци или припадници ТО.

Одговорност оптужених

При оцени одговорности оптужених припадника Интервентног вода треба имати у виду неспорну чињеницу да су се припадници Интервентног вода међусобно добро познавали, приватно се посећивали, неки од њих су чак становали заједно. Све време док су били ангажовани, нико од оптужених, никада се није супротстављао радњи коју би други припадник јединице предузео, нарочито не у односу на оштећене, цивилна лица заштићена правилима међународног права. Оптужени су били сагласни са радњама које су припадници Интервентног вода предузимали и исте су прихватили као своје.

Зато не изненађује мењање навода из њихових одбрана у току трајања поступка, тежњи за усклађивањем одбрана, а све у циљу потпуног избегавања или минимизирања личне одговорности и одговорности саоптужених као саизвршилаца.

Очигледно је да операција у селима Љубенић, Ћушка, Павлан и Захач није имала никакав директан војни циљ. Међу утврђеним чињеницама и околностима нема нигде података, као што сам већ рекао, да је ОВК уопште била присутна тамо.

Очигледно је да је један од главних циљева операције био да се косовски албанци протерају из датог подручја, што посебно доказује и чињеница у којој су мери српске снаге спалиле стамбене објекте и друге зграде. То доказује и чињеница да су косовски албанци присиљавани да осим драгоцености предају и своје личне исправе, које су потом уништаване. Нема основе за другачију оцену

него да је убијање људи извођено плански и организовано. А на ком нивоу и у којој фази је то планирано и организовано, то је нејасно у овом предмету и није предмет овог поступка.

Одговорност оптужених припадника Интервентног вода

Одговорност свих оптужених базира се на доказима које сам изложио, при чему се одбрана већине оптужених у којој признају присуство на лицу места али негирају да су директно они учествовали у убиствима, пљачкању и расељавању, није од значаја нити им умањује учешће у конкретним злочинима, нити умањује њихов допринос у извршењу истих, нити пак умањује њихову кривичну одговорност за све извршене злочине.

Ово нарочито због тога што они одговарају као саизвршиоци и што су сви знали за наређење и природу акција које предузимају и пре извршеног злочина, јер су од свог команданта добили јасне наредбе и упутства пре него што ће кренути у акцију.

Чињеница да су активности оптужених биле део обрасца злочина коју сам детаљно анализирао, довољно говори о њиховој свести да ће све акције које предузму бити усмерене на злочине против цивилног становништва.

Сви су они директно одговорни за напад и расељавање цивилног становништва.

У конкретним акцијама, сви оптужени су наоружани личним пешадијским наоружањем, крећући на извршење наредбе, која је гласила да се нападне и расели цивилно становништво, делујући у саставу своје јединице, свесно и вољно извршили оружане нападе на цивилно становништво. На исти начин извршили су принудно, силом свог оружја расељавање комплетног албанског цивилног становништва из четири села. При томе су оптужени, као саизвршиоци, делујући заједно са другим припадницима своје јединице и остварујући свој део у процесу извршења дела, поступали умишљајно, јер су остварење дела хтели као своје и као заједничко.

Последица оваквих поступака оптужених као припадника Интервентног вода 177. ВТО Пећ огледа се у чињеници да је сво албанско становништво заувек напустило своје домове у селима Љубенић, Ћушка, Павлан и Захач, при томе су оптужени свесно, непосредно и у битној мери допринели остварењу овакве последице.

Одговорност свих оптужених припадника Интервентног вода за масовна убиства, пљачке и паљевине у селима Љубенић, Ћушка, Павлан и Захач је идентична одговорности саизвршиоца. При томе су поједини припадници јединице били непосредни, главни извршиоци ових злочина, док су други оптужени припадници исте јединице били индиректно одговорни у смислу саизвршиоца.

Доказано је да су оптужени били на местима где су се убиства догађала, наоружани и у униформи, у тренуцима када је вршено издвајање мушкараца од жена и деце, у којем су и сами учествовали, и да су при томе чували стражу, пуцали испред ногу мештана, па чак и узимали активно учешће у пљачки.

На основу онога што су оштећени изнели у својим изјавама о методичном и добро организованом деловању војника на датом месту у тим фазама, фазама убиства, пљачки и паљевини и протеривању, налазим да је искључена свака могућност да неко од војника није био свестан да је издвајање и одвођења мушкараца имало за циљ да се они убију или да се куће запале изазивањем пожара или да се цивили опљачкају.

Тиме што су и сами вршили тријаж, у селу Љубенић, Ћушка, а потом, са пушком у руци и на готовс, стајали у непосредној близини, на погодном одстојању од места егзекуције у време када су други вршили сам чин егзекуције или у осталим селима били присутни када су цивили пљачкани или када се пожаром уништавала њихова имовина, били су у ситуацији да прискоче у помоћ својим друговима који су вршили убиства, уништавање имовине, пљачке, пружајући на овај начин својим присуством додатно поуздање непосредним извршиоцима, саборцима, којима на тај начин олакшавају извршење и ових облика конкретног кривичног дела.

При том су били свесни да ће издвојени мушкарци при тријажу бити лишени живота, јер, понављам, како каже сведок Рашковић „Мртви је наредио од 13, односно од 12 година до 70 година, треба одвојити и убити“.

Неспорна је директна одговорност оптужених Булатовић Дејана Момић Ранка, Николић Милојка и Мишић Сিনিше, као непосредних извршиоца убистава у селу Љубенић, односно оптужених Момић Ранка, Николић Милојка и Булатовић Дејана као непосредних извршиоца групних убистава у појединим кућама у селу Ћушка, одговорност оптуженог Сокић Абдулаха за убиство два цивила у селу Ћушка, одговорност Николић Милојка за злочин силовања према детету Ганимете Никчи, одговорност Мишић Сিনিше и Николић Милојка за убиство три цивила у Павлану и убиство три цивила у Захачу.

Али, оптужени Поповић Срећко, Кастратовић Славиша, Богићевић Бобан у селу Љубенић, односно Поповић Срећко, Кастратовић Славиша, Богићевић Бобан, Сокић Абдулах и Мишић Сিনিша у селу Ћушка поступали су заједно и у договору, са пушкама на готовс, пазећи да неко од издвојених не пружи отпор или не побегне или како каже сведок Рашковић „надзирали их“, како би спречили изненађење и тако држали стражу и били су у ситуацији да својим друговима, непосредним извршиоцима-егзекуторима спремно прискоче у помоћ, уз њихову неспорну свест и знање да на тај начин срачунато пружају додатно поуздање својим друговима, они су с правног становишта, помагали и доприносили у мери која је потребна за саизвршилаштво, јер својим радњама олакшавају извршење злочина, групних убистава цивила, што управо представља елеменат тог кривичног дела.

При доношењу оваквог закључка битна је чињеница да су се оптужени као припадници једне исте јединице на идентичан начин понашали односно, оружјем дејствовали више пута у акцијама у поменутих селима; Љубенић, Ћушка, Пављан и Захач.

Карактеристично је њихово учешће на одређен начин у три групне егзекуције у селу Ћушка, у три различите куће, где је постојао одређени временски размак између егзекуција, а при том су код сваког групног убиства

упорно остајали на својим местима и ником није падало на памет да бар после једне егзекуције напусти место одакле су давали свој допринос егзекуторима или лицима која су непосредно вршила пљачку, убиства или уништавали пожаром куће албанских цивила.

Нико од припадника јединице, па ни оптужених, никада се није супротстављао радњи коју би други припадник јединице предузео, посебно не у односу на оштећене, заштићена лица према правилима међународног права.

При оваквим нападима на села Ћушка, Захач и Пављан, сви оптужени, као војници су узели учешће у одржавању атмосфере насиља, претњи и контроле, која је била неопходна да би се дела извршила. Они су систематски одузимали и уништавали документа за личну идентификацију која су припадала албанским цивилима на Косову. Спаљивањем уништавали су имовину и пљачкали имовину становништва.

Несумњиво је да су овакве радње предузимане како би се избрисао сваки траг присуства депортованих косовских Албанаца на Косову и како би им се ускратило право на повратак домовима.

Оптужени су били сагласни са предузетим активностима и радњама других из јединице и исте су прихватили као своје.

Закључак о одговорности оптужених припадника Интервентног вода- повреде одредаба Конвенције и Протокола

Имајући у виду чињеницу да су описани злочини, дела и пропусти, који се стављају на терет оптуженом, почињени у оквиру оружаног сукоба, то су, оптужени, као припадници оружане стране у сукобу, оптужени Брновић као припадник полиције, а оптужени Корићанин Вељко као лице које се придружило оптуженима на дан 14.05.1999. године и тада, под униформом ставио у службу једне од страна у конкретном сукобу, сви они оптужени, били у обавези да поштују одредбе Женевских конвенција и да им се обезбеди поштовање у свакој прилици. Ово стога што су кривична дела за која се оптужени терете уско повезана с оружаним сукобом и што су сви оптужени при извршењу конкретног кривичног дела деловали у служби оружаног сукоба или под окриљем оружаног сукоба”.

Свака од жртава конкретних злочина, извршених у оружаном нападу на села Љубенић, Ћушка, Пављан и Захач била је цивил и припадник албанске националности.

Та чињеница била је повод за оружани напад припадника 177. ВТО Пећ на албанске породичне куће и повод за њихово касније расељавање. Ова чињеница јасно упућује на закључак да су жртве злочина за који се оптужени терети биле нападнуте, убијене и расељене углавном по основу своје етничке припадности, односно по основу свог албанског идентитета и као такве морају се сматрати «заштићеним лицима» у смислу одредаба Четврте Женевске конвенције и допунских протокола, обзиром да су српске власти очигледно сматрале да оне- све жртве припадају супротној страни у оружаном сукобу и да као такви представљају опасност по њих.

Конкретно, статус заштићених лица оштећени, именовани у изреци, као цивилна лица, као припадници албанске националности имају заштиту на основу одредби члана 3. став 1. тачка 1.а.и д. Четврте конвенције о заштити грађанских лица за време рата, члана 51, 75, 76, и 77 Допунског протокола I о заштити жртава међународних оружаних сукоба, те члана 4. и члана 13. и 17. Допунског протокола II о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба.

Конкретан напад на цивиле албанске националности и њихово касније расељавање на друго подручје, тријаж становништва-раздвајање мушког дела становништва од жена, потоња убиства мушкараца, било је искључиво у функцији систематског напада усмереног према цивилима Албанцима на целом подручју општине Пећ-околних села, од Љубенића до Захача, те су сви оптужени кршили на тај начин одредбе IV Женевске конвенције и допунских протокола, којима се забрањује напад на цивилно становништво и расељавање истог, односно присилно премештање и депортација.

Члан 13. Допунског протокола II у тачки 2. изричито прописује да цивилно становништво и појединци цивили неће бити предмет напада. Забрањени су акти или претње насиљем, чији је главни циљ да шире страх међу цивилним становништвом, док је одредбом члана 17. тачка 2. Допунског протокола II, прописано да цивили не смеју бити присиљени да напусте своју територију из разлога који су у вези са сукобом.

У члану 49 Женевске конвенције IV одређено је да су “масовни или појединачни присилни премештаји, као и депортације заштићених особа с окупираног подручја на подручје окупацијске силе или на окупирано или неокупирано подручје било које друге државе, забрањени, без обзира на разлоге”. Уз то, члан 85 Допунског протокола I забрањује “премештање делова цивилног становништва од стране окупацијске силе на подручје које окупира, или премештај и дела становништва окупираног подручја и изван тог подручја”.

Према лицима која не учествују непосредно у непријатељствима, поступаће се у свакој прилици, човечно, без икакве неповолне дискриминације засноване на раси, боји коже, вери или убеђењу, полу, рођењу или имовном стању, или коме било другом сличном мерилу. У том циљу, забрањени су и забрањују се, у свако доба и на сваком месту, према горе наведеним лицима, повреде које се наносе животу и телесном интегритету, а нарочито све врсте убиства, што је изричито прописано у члану 3. став 1. тачка 1.а. Четврте конвенције.

Члан 147. Женевске конвенције IV, у списку тешких кршења на која се односи члан 146. наводи и “незаконито депортовање или премештање заштићене особе”.

Уништавање породичних кућа, штала и других економских објеката, који нису војни објекти, нити могу бити војни циљеви, него су објекти важни за живот и опстанак становништва, које су оптужени раселили, посебно је заштићено међународним правом.

У члану 147 Женевске конвенције IV забрањује се уништавање имовине широких размера које није оправдано војном нуждом које се врши на

противправан и самовољан начин. Цивилни објекти су заштићени члановима 51 и 52 Допунског протокола I уз Женевске конвенције.

Принцип поштовања приватне имовине даље се одражава у члан 33 Конвенције IV која категорично афирмише да је "пљачка забрањена". Треба констатовати да ова забрана има општу примену, те да обухвата и дела отимачине која почине војници појединци ради приватне добити, што је овде случај.

Тешко кршење може се претпоставити у околностима када се имовина одузима од великог броја људи, као што је овде случај, чак и ако то не оставља тешке последице по сваког појединца. У овом предмету опште последице по цивилно становништво и многострукост почињених кривичних дела, јесу фактори који кршење чине тешким.

Одговорност Николић Милојка за силовање.

Забрана силовања у оружаним сукобима већ је дуго призната у праву међународних уговора, као и у обичајном међународном праву. Оптужени је противно члану 3. став 1. тачка а. и ц. и члана 27 став 2. Четврте Женевске конвенције у вези са чланом 77. тачка 1. Допунског протокола I и чланом 4. став 2 тачка е. Допунског протокола II,

-на овај начин опт. Николић Милојко је поступао противно забрани која је изнета у чл.3. IV Женевске конвенције јер је наносио повреде телесном интегритету оштећене Ганимете Никчи и повреде личног достојанства, а осим тога кршио је и одредбе чл.27. исте Конвенције које штите женске особе од сваког напада на њихову част а нарочито против силовања.

Међутим, овде има један додатни фактор, који је врло значајан.

Оштећена Ганимете Никчи малолетна, у време када је силована имала је само 13. година, она је дете, па је оптужени Николић Милојко радњама силовања које је предузео према њој кршио је и одредбе чл. 77 Допунског протокола I јер је у смислу ових одредби била дете у време извршења дела, а деца су овим Протоколом посебно заштићена категорија лица. Кршећи овакве одредбе, опт. Николић Милојко истовремено чини и кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из чл. 142. КЗЈ.

На крају, из доказа изведених на главном претресу, произилази и основ за закључак о постојању дискриминаторне намере на страни оптужених што произилази из контекста напада, при чему треба имати у виду све изнете околности у којима се одиграо напад, односно сви други злочини.

Када су у нападу нападнути само цивили албанског порекла, морамо извести неспоран закључак да је узрок напада и расељавања била верска припадност жртава и да су та дела почињена са траженом дискриминаторном намером. Предмет напада јесу цивили који су сви припадали несрпској групи, па напад и остали извршени злочини имају дискриминаторски карактер у смислу међународног хуманитарног права.

У смислу Допунског протокол I оптужени су били свесни цивилног статуса нападнутих особа. Намера да се нападају цивили може се доказати

доношењем закључака на основу директних или индиректних доказа. Не постоји услов да се намерава напад на неке конкретне цивиле, већ је забрањено да се као циљ напада узме цивилно становништво као такво, као и појединачни цивили о чему говоре члан 76, и 77 Допунског протокола I о заштити жртава међународних оружаних сукоба, те члана 4. Допунског протокола II о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба.

Одговорност Корићанин Вељка заснива се на истим чињеницама као и одговорност оптужених припадника Интервентног вода. Он је својим радњама које се манифестују у томе што је са оружјем на готово чувао цивиле одвојене из колоне пазећи да неко од њих не пружи отпор, олакшао и допринео егзекуцији одвојених до мере да је саизвршилац егзекуторима.

Пре тога је на исти начин са пушком у руци допринео пљачкању цивилног становништва окупљеног у центру села Захач.

Предузетим радњама оптужени Корићанин Вељко крши одредбе члана 3.став 1. тачка 1.а. и члан 33 Конвенције IV.

При оцени одговорности оптуженог Брновића мора се имати у виду пре свега његов статус полицајца, односно командира Полицијске станице у Клиначини, те активности у оквиру свакодневног извршавања редовних полицијских задатака, а које су му, нема сумње, остављале широк увид у оно што се свакодневно догађало у Пећи и околним селима и околини везано за прогон цивилног албанског становништва.

Брновић је био лице, које је, у поређењу са обичним грађанином засигурно био у позицији да има потпунији увид, а тиме и знање у оно шта се догађа, а све у ситуацији устаљеног обрасца учесталих злочина који су се дешавали у селима у околини Пећи, великог присуства војних формација и локалних српских војно-полицијских формација, које су припадале српској оружаној страни у конкретном сукобу, којима је и сам припадао.

Ово тим пре, јер је оптужени евидентно био присутан на ширем подручју територије општине Пећ и у више села на тој територији, где су се многа тешка дела, као што су масовно паљење кућа и других цивилних објеката, масовна убиства војноспособног дела цивилног албанског становништва, неоспорно почињена, а све у циљу присилног премештаја Албанаца из тих села. Његово присуство на лицу места налази оправдање у изјави оптуженог Миладиновић Топлице, који тврди да је у акцијама тражио садејство припадника МУП-а Стојановић Милоша, коју чињеницу не спори ни сам Брновић, тврдећи да му је Стојановић био старешина са којим је тога дана комуницирао више пута.

Оптужени Брновић не само да је знао за такав напад, већ се његове радње које је предузимао, било сам или са другим лицима, које се огледају у формирању тракторских колона протераног становништва, старање о реду у колонама, усмеравање колона у жељеном правцу, пут Пећи, Албанији, укључују у вишу димензију криминалног понашања у том смислу да такве активности неспорно представљају саставни део и елеменат криминалних радњи и активности које су други оптужени сваки за себе и сви заједно предузимали, и које су биле управљене на напад на цивилно становништво албанске

националности управо у селима у којима су они, Албанци, били настањени и представљали већинско становништво истих, села.

На чињеници да је он усмеравао кретање расељених лица, у правцу Пећи, које се у тракторима нашло на главном путу Приштина – Пећ и при томе био свестан да својом помоћи даје подршку злочинима осталих оптужених у радњи расељавања, због чега он дели њихову намеру, па се има сматрати да је кривично одговоран као саизвршилац у кривичним делима почињеним у склопу остваривања овог заједничког циља.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тужиоче, извините, због истека радног времена, морам да Вас питам, колико још имате?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Још десет минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Још десет минута? Не знам, морам да проверим с режијом.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Молим?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Морам с режијом да проверим, стража, режија, све је до седам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Завршавам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не знам како се то догодило, сачекајте мало, да видимо са режијом, да питате режију, хоће ли да остану десет минута, ја не могу никога да натерам да остане мимо радног времена, знате.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Немам више од десет минута.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: И ако буде више од десет, питајте. Добро, изволите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Шта да радим?

Дакле, у том смислу треба тумачити његово објашњење дато оштећеним из колоне, да ће са издвојеним бити све у реду уколико нису на списку за ликвидацију, што указује на то да је био свестан да ће издвојени мушкарци из колоне коју је зауставио бити ликвидирани.

На ово указује споменути исказ сведокиња Фазли Хисени која је чула је супруга како моли опт.Брновића да му спасе синове, на шта му је оптужени одговорио да им нема спаса уколико су на некој листи.

Оптужени Брновић конкретним радњама кршио је одредбе IV Женевске конвенције и допунских протокола, којима се забрањује напад на и расељавање цивилног становништва, односно присилно премештање и депортација. Затим, одредбе члана 13. тачки 2. Допунског протокола II, одредбе члана 49 Женевске конвенције IV.

Описане радње и поступања свих оптужених према жртвама не само да представљају тешко кршење хуманитарног права, у смислу члана 147.IV Женевске конвенције, већ су такве радње истовремено инкриминисане као радње извршења кривичног дела из члана 142. КЗЈ и представљају облике извршења овог кривичног дела.

Према томе, на основу утврђених објективних околности, које повезане са чињеницама и околностима изнетим у садржини исказа предложених сведока, из којих произилазе конкретне и појединачне радње свих окривљених, утврђено је

да су се у радњама оптужених стекла сва битна обележја кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142.став 1. КЗЈ.

Одмеравање казне

У смислу члана 41 КЗЈ суд би требао да одреди казне оптуженима као извршиоцима конкретног кривичног дела у границама које су законом прописане за то дело, имајући у виду сврху кажњавања и узимајући у обзир све околности које утичу да казна буде мања или већа.

Чланом 22. КЗЈ предвиђено је да ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело, свако од њих казниће се казном прописаном за то дело, док члан 142 став 1 КЗЈ предвиђа да ће се извршилац дела казнити затвором најмање пет година или затвором од двадесет година.

Изнећу околности које су карактеристичне и које би требало узети у обзир при изрицању казне оптуженима. Једна од тих околности је недостатак кајања као елемент за изрицање казне.

Анализирајући одбране оптужених стиче се утисак да оптужени покушавају да убеди суд да су у критичним приликама само извршавали своју дужност и примљено наређење претпостављених.

Таква одбрана је најчешћа психолошка рационализација којој прибегавају ратни злочинци; извршиоци и наредбодавци и која је врло једноставна: „ја сам вршио своју дужност, напао сам село Агима Чекуа и опет бих то урадио“.

Када кажу вршио сам своју дужност то истовремено значи да су били приморани да то чине што су чинили. Кад се то ради и када се убија из дужности кривица се преноси на све и каже се онда, да уместо осећаја кривице чак се јавља осећај задовољства, јер је дужност извршена.

Такву ситуацију добро илуструје сведок Рашковић који каже да се после убиства у Ћушкој и протеривања цивила из Ћушке „застало да се окрепи пићем из „дјути фри“.

У том смислу сведок Сабрије Љуши описује понашање припадника војске а тиме и оптужених, па наводи „ми смо тако на брзину се попели на те тракторе како ко је могао да седне, а они су били у једном ципу, ту су они пили и веселили се“.

Осим тога, општи је утисак да су оптужени дволични и неискрени, покушавају своје учешће у злочинима који су предмет овог суђења да умање и да одговорност за исте пребаце на друге. Како су већина оптужених током својих одбрана истицали да су наводно постојали неки други имагинарни припадници јединице блиски командиру Минићу који су у ствари вршили убиства, а да та убиства нису они вршили. Таква њихова одбрана показује да у њима нема ни трага кајању за свирепа убиства стотине људи, цивила, као и за све оне пљачке, паљевине и патње нанесене становницима сва четири села.

Даље, одбрана оптужених се не своди на аргументовано изношење чињеница и околности које би ишле у њихову корист, већ се често испољава у акцијима које нису суштинска одбрана, у недоличним нападима на заступника

тужилаштва, у увредама директно упућеним поступајућем заменику, отворено и у сред претреса, па чак у изјавама и изјављивањима по штампи појединих оптужених; Момића, Мишића и Николића, који су сликајући се за новине приказивали себе као патриоте јавно, оптужујући тужиоца да им се монтира поступак и одговорност за нешто што нису урадили. Тако напрасна потреба оптужених да буду уочљиви, не оставља утисак да је то у функцији њихове обране и њих самих.

То доказује апсолутно непостојање кајања за злочине које су баш ова тројица непосредно извршили и њихов равнодушни став према жртвама и нарочито жељу да прикажу себе као хероје и патриоте. То доказује да је њихова савест мирна и чиста. И да они вероватно мирно спавају.

Рекао би човек, да не може за онога ко на савести носи толику количину злочина, као што то носе управо ови оптужени, бити веће казне од живота после рата, у миру свих ових 14 година. Нажалост, показало се да оптужене не прогоне гробови стотине убијених цивила, протераних жена и деце, спаљених и опљачканих домова.

Невероватна је и жеља оптужених да себе прикажу као борце у конкретним акцијама, што је у њиховом случају то немогуће.

Они у овим доказаним акцијама не могу имати статус борца, већ статус ратних злочинаца. У рату и ратник и ратни злочинац убијају. Разлике између њих су, ипак, врло велике. У рату је легално, и за борца морално прихватљиво, убити у жељу борбе, и то искључиво наоружаног непријатеља који дејствује. Борац не убија ненаоружане цивиле, децу, старе и немоћне. Борац Војске Југославије не пљачка, не пали домове и не прогони цивиле из кућа. Борац не силује децу.

У војним књигама можемо прочитати да ратни злочин настаје када једна од страна без јасног борбеног циља изазива непотребне људске патње или уништавање материјалних добара у простору без војних инсталација. Упад прати уништавање кућа и друге имовине цивила, пљачка лако покретне имовине и убиство цивила, све то праћено непотребним поклицима и викањем, певањем и заглашујућом националном музиком-гусле које је волео Мртви и непотребним пуцањем (због проживљеног страха и напетости која нагло попушта). Или како би Рашковић рекао протеривање уз све могуће пропратне ефекте, пуцњава, паљевина, пљачка...или ту су се војници расули на све четири стране у групама по принципу “куд који мили моји ура јуриш” где је уследила једна општа пљачка, паљење кућа, малтретирање и тако даље, све по вољи како је коме дошло.

С тога се жеља и тврдња појединих окривљених да су они борци и борили се у име Србије не може прихватити нити узети у обзир. За њих је исувише што су припадали, нажалост, редовној војној јединици и били под командом оптуженог Миладиновић Топлице, активног официера Војска Југославије.

Сведок Рашковић описује своју јединицу као најсуровију јединицу. Они су обављали најпрљавије послове које нико други није хтео. За њихове акције и бруталности знало се на подручју ширег рејона Пећи, па је то свакако било познато и команди Војске Југославије у том граду.

На основу напред изнетог, може се закључити да неспособност оптужених Мишић Синише, Николић Милојка, Момић Ранка, Поповић Срећка, па и Булатовић Дејана, Кастратовић Славишу и Богићевић Бобана за суштински доживљај кривице и кајања, њихова индиферентност према другим људима, посебно оштећенима, те непоштовање важећих друштвених норми и највиших људских вредности, као што је живот човека, односно живот цивилног становништва у рату које се не брани нити је то у могућности да чини, представљају у сваком случају, отежавајуће околности за оптужене као учиниоца конкретеног кривичног дела.

Тежина учињених ратних злочина, степен одговорности оптужених, као и последице које се не могу и не смеју заборавити, захтевају да им се у судском поступку утврди одговорност и изрекне заслужена казна по закону.

Обим и интензитет последице проузроковане радњама оптужених као учиниоца кривичног дела сагледан с аспекта учиниоца и њихових конкретних доприноса њеном настајању је битна чињеница за индивидуализацију казне.

Директним радњама оптужених Булатовић Дејана, Николић Милојка, Мишић Синише, Момић Ранка у виду егзекуције цивила и индиректним радњама као саизвршиоца Поповић Срећка, Сокић Абдулаха, Богићевић Бобана и Кастратовић Славише лишено је живота најмање 118 цивила и уништено 70 породичних кућа, исељено 4 села.

Овакве повреде заштићеног добра имају карактер и отежавајућих околности на страни оптужених због тога што знатно прелази меру која је потребна за постојање овог кривичног дела.

Степен одговорности оптужених и тежина учињених ратних злочина нарочито појачава чињеница да су оптужени директно или индиректно уклањали доказе својим неделима на начин да су спаљивали лешеве цивила које су убијали.

На крају двадесетог века, обележеног ратом и крвопролићем колосалних размера, ови ужасавајући догађаји истичу се по гнусности спаљивања, уз очигледну намеру да се злочини не открију и жртве не идентификују. У оваквом уклањању доказа, у оваквом чину затирања сваког трага појединачним жртвама, почива нечувена суровост која итекако мора повећати тежину која се приписује овим злочинима.

Степен одговорности оптужених нарочито појачава чињеница да су масовна убиства вршена наочиглед присутних жене и деце.

Изнете околности јесу отежавајуће околности које стоје на страни свих оптужених. Олакшавајућих околности на страни оптужених нема.

Обзиром да су сви оптужени одговорни за дела која им се овде стављају на терет предлагем да се исти огласе кривим и казне.

Обзиром на степен кривице, облик и степен учешћа свих оптужених заједно и појединачно у свим злочинима, тежину конкретних злочина односно јачину угрожавања заштићеног добра и тежину наступеле последице, број жртава конкретних злочина, чињеницу да се последице огледају у расељавању комплетног становништва у четири села у близини Пећи, чија је имовина, породичне куће већином пожаром уништена, положај власти у односу на

оптуженог Миладиновић Топлицу, а посебно држање окривљених после учењеног дела, недостататак кајања.

Приликом одмеравања казне оптуженог Булатовић Дејана, Сокић Абдулаха, Кастратовић Славише, Богићевић Бобана мора се узети у обзир чињеница да су они раније одговарали за кривична дела, па је тако Булатовић Дејан, одговарао због кривичног дела убиства из члана 47. став 1. КЗ РС, Сокић Абдулах, по сопственом казивању осуђиван за кривично дело крађе, Кастратовић Славиша, осуђиван по чл.33 ЗООМ и ЗЈРМ за тучу. Када је Кастратовић у питању, треба имати у виду чињеницу да је приликом претресања његовог стана пронађена аутоматска пушка, 2 пиштоља, већа количина муниције, путна исправа на име Краснићи Блерим, нека пластифицирана потврда на исто име, оба документа словеначка, оружани лист на име Миљко Корићанин, 6 возачких дозвола које гласе на различита имена, здравствена књижица на различита имена и тако даље, да се због свих ових предмета, по налогу Службе за откривање ратних злочина, поднета кривична пријава у току поступка. Богићевић Бобан је осуђиван због кривичног дела тешке крађе из члана 166 КЗ Р Србије.

Када се све ово има у виду, слободан сам да предложим суду да се према Топлици Миладиновић, Момић Ранку, Николић Милојку, Мишић Синиши, Булатовић Дејану, изрекне казна затвора у трајању од 20 година, Сокић Абдулаху и Поповић Срећку, казна затвора у трајању од 15 година, Кастратовић Славиши, Богићевић Бобану, Радославу Брновићу и Корићанин Вељку казну затвора у трајању од 5 до 8 година, као и да им се време проведено у притвору урачуна у изречену казну затвора.

Кад је реч о овом суђењу, суђењу овде оптуженима за конкретне злочине, прогон цивила и убиство и праведној осуди коју тужилаштво предлаже, сугеришући суду да након изнад свега коректног судског поступка, уз максимално поштовања свих права оптужених на одбрану, прихвати предлог тужиоца у погледу врсте и висине казне, јер треба рећи да се показало да за правду никада није касно. И то не због освете, не због одмазде, него ради саме правде, ради тога да народ чији су оптужени припадници може гледати у очи свим другим народима, а пре свега онима којима је, у његово име, зло учињено.

Показало се у овом поступку да српски народ нема чега да се стиди, осим оних не тако бројних злочинаца, који су деловали у његово име. Међу њима су овде оптужени.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Да констатујем да је на овај начин заменик тужиоца завршио излагање завршне речи, да се осврнуо у завршној речи на све елементе кривичног дела, изведене доказе, посебно анализирао шта је утврђено да се догодило у сваком од четири села и то село Љубенић 01. априла 1999. године и селима Ћушка, Пављане и Захач, 14. маја 1999. године.

Посебно у завршној речи је анализирао припадност сваког од оптужених у 177. ВТО, као и околности које су везане за статус окривљеног Брновића и окривљеног Корићанина и њихово учешће у догађајима у селима за које су оптужени.

На крају, анализирао је све елементе кривичног дела, статус оштећених, наступеле последице, одговорност и степен кривичне одговорности свих оптужених и предложио да их суд огласи кривим и осуди на казне како је појединачно навео, при чему је образложио и све околности које сматра да су од значаја за одмеравање казне.

У свему осталом, према аудио запису.

Господо, на овај начин завршили смо и записник, па да вас обавестим, сутра у 2 сата ми имамо састанак, због тога ћемо морати да каснимо и почећемо у 3. Претпостављам да вас интересује транскрипт са ове завршне речи, па бих вас молила да онда рецимо дођете у 12, пола један, мислим да ће тако моћи да буде готово, почећемо, данас поподне то нико није „скидао“, почеће одмах од ујутру и отприлике то би требало да буде око 12 сати – пола један готово, дођите да узмете, да вам се умножи и имаћете ето тако времена до 3, до 3 и нешто, док се ми не вратимо, онолико колико може. Изволите, господине Бобот.

АДВ. КРСТО БОБОТ: Адвокат Крсто Бобот. Судија, ја имам једну молбу, мислим, како ценим динамику одвијања завршних речи, мислим да ја сутра највероватније нећу стићи на ред, па бих Вас молио да ми допустите да ја сутра будем у судници 2, где ми исто паралелно тече суђење, па бих онда прекосутра приступио, замениће ме колега Петронијевић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, само још нешто да завршимо. Господине Радоњићи, господин Чукановић, колико ће то времена сутра бити, отприлике?

ПУНОМОЋНИК ОШТ.МУСТАФА РАДОНИЋИ: Па ја нећу бити дуго време, јер имам свега шест, седам страница што сам написао, то ћу написати ту, па пола сата, највише 45 минута, неће бити дуже.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: За обојицу? Тако, да рачунамо, добро, то је отприлике сат времена, значи овај то ће онда бити, сутра крећемо негде од 3, па ћемо онда видети, ко буде, господин Петронијевић сутра, колико ће имати времена.

АДВ. ГОРАН ПЕТРОНИЈЕВИЋ: Судија, ја сам припремио завршну реч по упутствима које сте Ви дали, међутим, данашња завршна реч тужилаштва у многоме ће утицати и на делове оне завршне, односно оне делове завршне речи које се у анализи чињеничног стања супротстављају тужилачкој. Време од један сат до три сата, без услова компјутера у канцеларији тако, да се изврши анализа и исправка је мало. То је оно што ја могу да Вам кажем, а лично сматрам да би један дан био довољан. Ако ми сутра добијемо, за прекосутра би то могло да се учини.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли би неко од бранилаца сутра могао да буде спреман у изношењу завршних речи, можда господин Борковић? Да, добро, онда да ли се слажете, господо, да нарушимо на тај начин ово.

АДВ. ГОРАН ПЕТРОНИЈЕВИЋ: Тако да бих молио да ме пребаците за прекосутра или неки други дан.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, да ли можемо да нарушимо на тај начин овај редослед оптужених у оптужници? Добро, пошто смо се тако сложили, онда ћемо за данас да завршимо.

Данашње рочиште **ЈЕ ЗАВРШЕНО.**

Наставиће се сутра у 15 часова, у судници број 4.

Сутра у судници број 4, та судница је слободна.

Довршено у 19 часова и 23 минута.

ЗАПИСНИЧАР

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА